

ความรุดความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมบองกั้น
และบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

อังกคณจ คัดการงาน

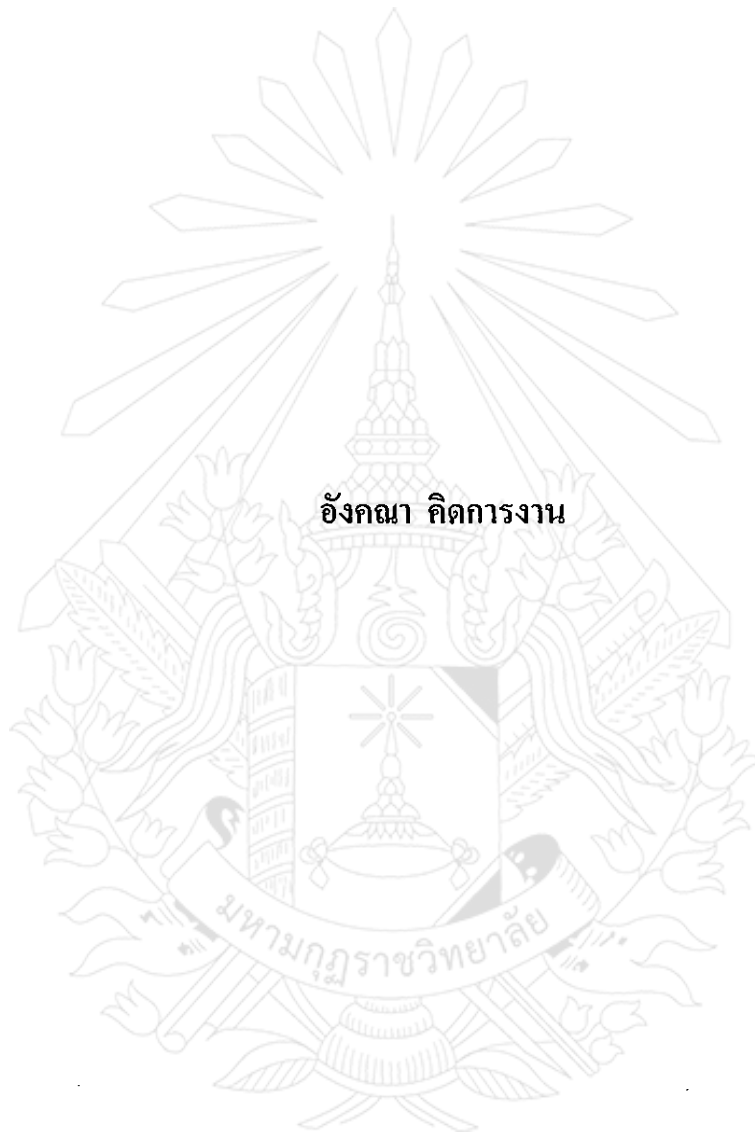
สารนิพนธ์ฉบับเป็นงานของภาควิชาศึกษาดำรงหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาครุศาสตรบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๒

ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

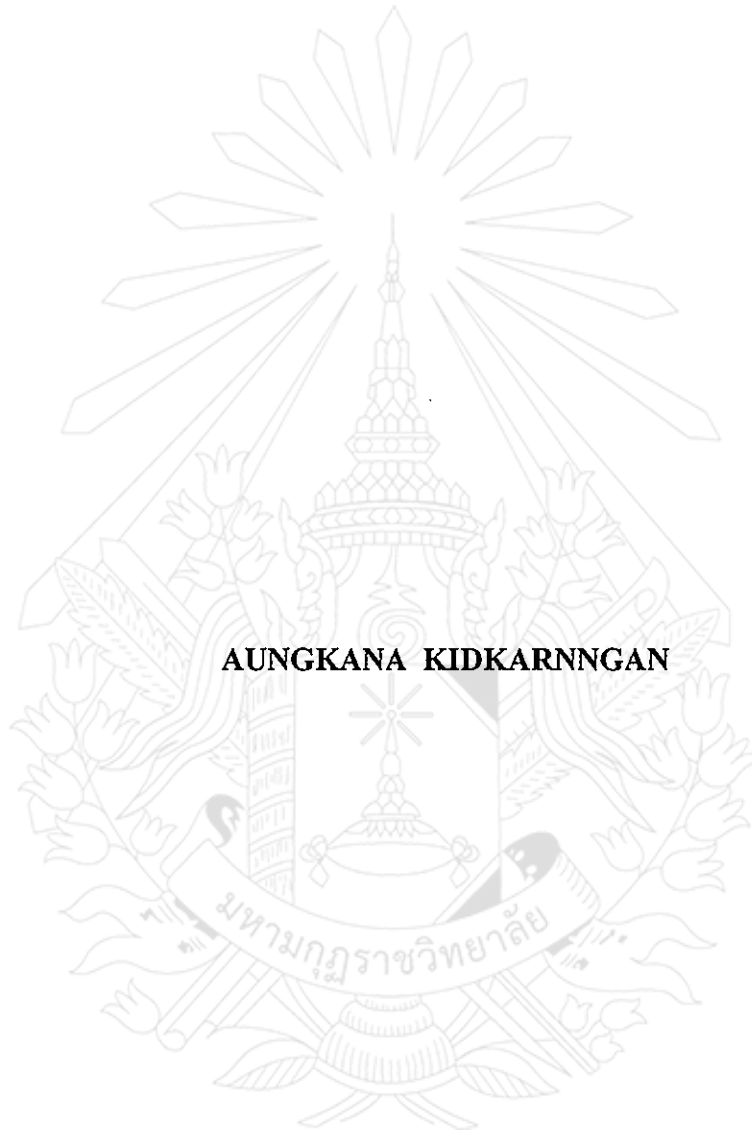
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2552

B 14506

**KNOWLEDGE OF THE OFFICERS INVOLVING THE OFFICIAL
STRUCTURE OF PUBLIC DISASTER PREVENTION AND
MITIGATION DEPARTMENT OF THE UPPER
NORTH'S SIX PROVINCES**

AUNGKANA KIDKARNNGAN

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2552 (2009)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
ชื่อนักศึกษา : อังคณา ทิดकरण
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.ภูมินทร์ สันติทฤษฎีกร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

.....
(ดร.ภูมินทร์ สันติทฤษฎีกร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

.....
(ดร.วิชุดา มาตันบุญ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Knowledge of the Officers Involving the Official Structure of
Public Disaster Prevention and Mitigation Department of the
Upper North's Six Provinces

Student's Name : Aungkana Kidkarngan

Department : Government

Advisor : Dr. Poomin Santitissadeekorn

Co-Advisor : Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaingjan
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanaingjan
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Dr. Poomin Santitissadeekorn
..... Advisor
(Dr. Poomin Santitissadeekorn)

Suvit Rungvisai
..... Co-Advisor
(Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Wichurada Matanboon
..... Member
(Dr. Wichurada Matanboon)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
ชื่อนักศึกษา	: อังคณา ทิดकरणาน
สาขาวิชา	: รัฐศาสตรการปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.ภูมินทร์ สันติทฤษฎีกร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย
ปีการศึกษา	: 2552

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ของเจ้าหน้าที่ที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งในหน่วยงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอัตรากำลังและด้านการบังคับบัญชา เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก แต่ในด้าน โครงสร้าง เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีเพศ อายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน แต่เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งในหน่วยงานและระดับการศึกษา ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหา พบว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด มีจำนวนน้อยกว่าปริมาณงานที่จะต้องปฏิบัติ และยังมีบางภารกิจที่มีความซ้ำซ้อนระหว่าง สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต

ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรจัดทำหนังสือ/เอกสารคู่มือ/หนังสือเวียน เกี่ยวกับแนวทางการ ดำเนินการ โดยเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นถึงความเหมือนหรือความแตกต่าง ระหว่างก่อนและ หลังการเปลี่ยน โครงสร้างระบบการบริหารราชการ และควรจัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการของกรมในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทุกระดับเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจกับให้เจ้าหน้าที่มากยิ่งขึ้น

Thematic Title : Knowledge of the Officers Involving the Official Structure of Public Disaster Prevention and Mitigation Department of the Upper North's Six Provinces

Student's Name : Aungkana Kidkarngan

Department : Government

Advisor : Dr. Poomin Santitissadeekorn

Co-Advisor : Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai

Academic Year : B.E. 2552 (2009)

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows : 1) to study knowledge of the officers involving the official structure of public disaster prevention and mitigation Department of the Upper North's six provinces, 2) to compare knowledge of the officers involving the official structure of public disaster prevention and mitigation Department of the Upper North's six provinces, classified by personal factors, and 3) to study suggestions on problems and ways to support knowledge of the officers involving the official structure of public disaster prevention and mitigation Department of the Upper North's six provinces, by study of elector 108 persons. Tools for data collection were questionnaires. Descriptive statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, F-test and One-way ANOVA test. If differentiation was found, it was in a pair by mean of LSD.

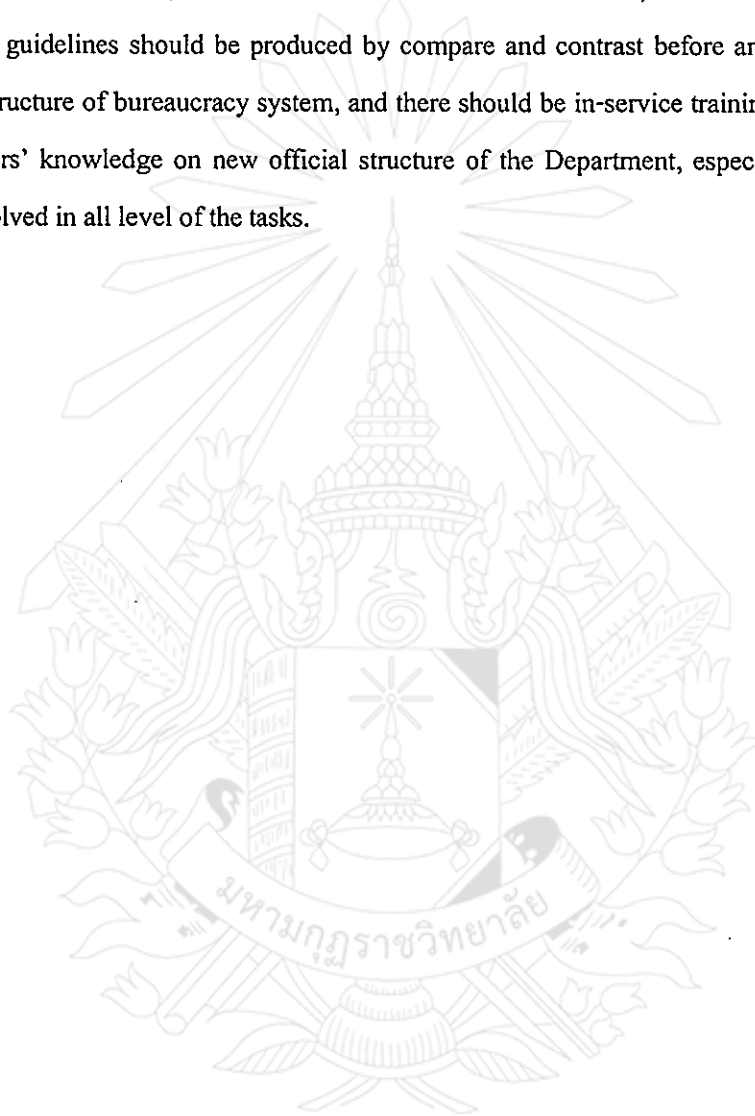
Results of the research were as follows:

The knowledge of the officers involving the official structure of public disaster prevention and mitigation in general was rated at high level. When considered by aspect, it was found that in terms of staff and supervision the officers' knowledge was seen at high level while in terms of structure their knowledge was scaled at medium level.

Hypothesis test shows that personal factors as sex, ages and period of tenure were not different, but position and education level were deferential on gained knowledge, significant at 0.05.

Regarding the problem, it was found that the Office of Provincial Public Disaster Prevention and Mitigation was understaffed, and there was an overlap work between the Office of Provincial Public Disaster Prevention and Mitigation and the Regional Public Disaster Prevention and Mitigation Center.

As for solutions, it was that the documents such as books, handbooks, circulars regarding operation guidelines should be produced by compare and contrast before and after the change of official structure of bureaucracy system, and there should be in-service training in order to build up the officers' knowledge on new official structure of the Department, especially the officers who were involved in all level of the tasks.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ขอกราบนมัสการขอบคุณ ขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ/ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ แนะนำแนวทางการเรียน ให้ข้อคิดในการใช้ชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรมจนประสบผลสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ภูมินทร์ สันติทฤษฎีกร ที่ปรึกษาหลักสารนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย ที่ปรึกษาร่วมสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของงานวิจัยฉบับนี้มาโดยตลอด

ขอกราบนมัสการขอบคุณ/ ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย คือ พระปลัดบุญธรรม ปุณฺณธมฺโม ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต พระครูปลัดจิตติชัย จิตฺติขโย ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ และอาจารย์ ดร.ตระกูล ชำนาญ หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ได้กรุณาช่วยตรวจทาน ดิชม และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบสอบถามของการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ทั้ง 6 จังหวัด ที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม โดยเฉพาะหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้ง 6 จังหวัด ที่กรุณาให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อนๆ สาขารัฐศาสตร์การปกครอง ห้อง 2 รุ่นที่ 5 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ ทุกคนที่ให้กำลังใจเข้าพเจ้าเมื่อยามท้อแท้ และผลักดันให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ยังคณา คิตการงาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ	7
2.2 แนวคิดการปฏิรูประบบราชการไทย	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์การ	16
2.4 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 – 2550) (ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน)	21
2.5 ประวัติและโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทย	22
2.6 ประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย	24
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28

		๗
	2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	31
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	32
	3.1 ประชากรที่ศึกษา	32
	3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	33
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
	3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	35
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	37
	3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	
บทที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูล	38
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	4.3 ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	38
	ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน	40
	ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	48
	ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความรู้ความ เข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน	53
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
	5.1 สรุปผลการวิจัย	55
	5.2 อภิปรายผล	59
	5.3 ข้อเสนอแนะ	63

ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	75
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล	77
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	84
ภาคผนวก ง เครื่องมือตรวจสอบแบบสอบถาม (IOC)	92
ประวัติผู้วิจัย	96

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	34
แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน	
ตารางที่ 4.1	39
แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	
ตารางที่ 4.2	40
แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	
ตารางที่ 4.3	40
แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งใน หน่วยงาน	
ตารางที่ 4.4	41
แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับ การศึกษา	
ตารางที่ 4.5	41
แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่ ปฏิบัติงาน	
ตารางที่ 4.6	42
แสดงความถี่และค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้าน โครงสร้าง	
ตารางที่ 4.7	44
แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านโครงสร้าง	
ตารางที่ 4.8	44
แสดงความถี่และค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้าน อัตรากำลัง	
ตารางที่ 4.9	46
แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านอัตรากำลัง	
ตารางที่ 4.10	46
แสดงความถี่ และค่าร้อยละ ของความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านการ บังคับบัญชา	
ตารางที่ 4.11	49
แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านการบังคับบัญชา	
ตารางที่ 4.12	49
แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในทุกด้าน	
ตารางที่ 4.13	50
แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ	
ตารางที่ 4.14	50
แสดงการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคลด้านเพศ	

ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ	51
ตารางที่ 4.16	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ	51
ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งในหน่วยงาน	52
ตารางที่ 4.18	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งในหน่วยงาน	52
ตารางที่ 4.19	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ที่มีตำแหน่งในหน่วยงานแตกต่างกัน ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)	53
ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา	54
ตารางที่ 4.21	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา	54
ตารางที่ 4.22	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)	55
ตารางที่ 4.23	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสังกัดกรม ปภ.	55

- ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสังกัดกรม ปภ. 56
- ตารางที่ 4.25 แสดงความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 57
- ตารางที่ 4.26 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะ แนวทางการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 58

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1	แสดงโครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ก่อนการปรับโครงสร้างการบริหารราชการ	26
แผนภูมิที่ 2.2	แสดงโครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หลังการปรับโครงสร้างการบริหารราชการ	27
แผนภูมิที่ 2.3	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากนโยบายของรัฐบาลสมัยอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่วางแนวทางในการปฏิรูประบบราชการ เพื่อเป็น “ราชการไทยยุคใหม่” และได้แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตราพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 โดยเฉพาะ มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ทำให้ระบบราชการต้องมีเจ้าภาพการทำงานอย่างชัดเจน มีการจัดการกิจเป็นกลุ่มภารกิจ และยังส่งผลให้มีการปรับปรุงโครงสร้าง ภารกิจของกระทรวง ทบวง กรม ในการบริหารราชการส่วนกลาง โดยมีการจัดกระทรวง และจัดกลุ่มหน่วยงานราชการใหม่ และมีการจัดตั้งกระทรวงใหม่เพิ่มขึ้น เพื่อปรับปรุงระบบราชการให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ ให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่มีความล่าช้า มีขั้นตอนการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก และลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Department of Disaster Prevention and Mitigation) เป็นหน่วยงานใหม่ซึ่งเกิดขึ้นตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการดังกล่าว จัดอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง สังกัดกระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2545 พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งหน่วยงานซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2545 ประกอบกับ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 ประกอบด้วยบุคลากรที่ถ่ายโอนมาจาก 5 หน่วยงาน คือ กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท , กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง , สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัย สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี , กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย กรมประชาสงเคราะห์ และศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขต 1-9 กรมการพัฒนาชุมชน¹

¹กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม ปลด. รายงานประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, 2547), หน้า 3.

จากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 โครงสร้างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระยะแรก ที่ได้รับการออกแบบให้มีแต่เฉพาะหน่วยงานส่วนกลางที่เข้าไปปฏิบัติงานในระดับกลุ่มจังหวัด นั่นคือศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 1-12 ดังนั้น จึงทำให้ประสบปัญหาการบริหารจัดการระบบราชการและการปฏิบัติภารกิจในด้านสาธารณภัยในระดับจังหวัด กล่าวคือ ไม่มีหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการรับผิดชอบภารกิจด้านสาธารณภัย ซึ่งถ้าหากเกิดภัยพิบัติหรือสาธารณภัยในพื้นที่ของจังหวัด และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย จะกระทำมิได้ล่าช้าและไม่คล่องตัว เนื่องจากต้องขอความเห็นชอบจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผ่านศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้ง 12 เขต ก่อนถึงจังหวัด และนอกจากนี้หน่วยงานในระดับจังหวัดยังเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญ ที่จะนำนโยบายและแผนงาน/โครงการของกรมที่จัดทำขึ้น ลงไปสู่การปฏิบัติให้ถึงภาคประชาชน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลจากการดำเนินงานตามภารกิจของกรม

จากเหตุผลดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณากำหนดโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคให้แก่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2551 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 จัดตั้งสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทั้ง 75 จังหวัด เป็นโครงสร้างในการบริหารราชการบริหารส่วนภูมิภาค ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้การดำเนินการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัดเป็นไปอย่างคล่องตัว และจะส่งผลให้การมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดให้แก่หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สามารถปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดได้ทุกจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ ทันท่วงที และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัด

ดังนั้น การปรับโครงสร้างการบริหารราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคด้วยเหตุผลดังกล่าว ย่อมมีผลต่อความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ที่แตกต่างกันไป ผู้ศึกษาวิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยาและแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 10 ลำปางว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลังจากการปรับโครงสร้างระบบราชการ และวางแผนการดำเนินงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ของเจ้าหน้าที่ที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งในหน่วยงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 เจ้าหน้าที่ที่มีเพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน

1.3.2 เจ้าหน้าที่ที่มีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน

1.3.3 เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งในหน่วยงานต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน

1.3.4 เจ้าหน้าที่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน

1.3.5 เจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้ศึกษาวิจัยได้แยกขอบเขตของการศึกษาออกเป็น ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวนทั้งหมด 150 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านโครงสร้าง 2) ด้านอัตรากำลัง และ 3) ด้านการบังคับบัญชา

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยาและแม่ฮ่องสอน ซึ่งสำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัดทั้ง 6 แห่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยเขต 10 ลำปาง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ของเจ้าหน้าที่ที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง ในหน่วยงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของ เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือ ตอนบน

1.5.4 สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการบริหารราชการของกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบนต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งปรับโครงสร้างการบริหารราชการส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคโดย แยกเป็น 3 ด้าน คือด้านโครงสร้าง ด้านอัตรากำลัง ด้านการบังคับบัญชา

เจ้าหน้าที่ หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ ที่อยู่ในสังกัดกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยาและ แม่ฮ่องสอน

ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้าง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีต่อโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานมีความคล่องตัว สะดวกรวดเร็วและการจัดโครงสร้างที่มีลักษณะยืดหยุ่นเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

ความรู้ความเข้าใจด้านอัตรากำลัง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ ในด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ความเหมาะสมกับภารกิจในการปฏิบัติงาน และมีอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ

ความรู้ความเข้าใจด้านการบังคับบัญชา หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีต่อสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

การปรับโครงสร้างระบบราชการ หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ระบบการบริหารราชการของกรม จากการบริหารราชการส่วนกลางเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค โดยมีการมอบอำนาจในการสั่งการ อนุมัติ อนุญาตให้กับหน่วยงานหรือส่วนราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่

การบริหารราชการส่วนกลาง หมายถึง การบริหารราชการอันเป็นภาระหน้าที่ของราชการส่วนกลางซึ่งประกอบด้วยกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งขึ้นต่อกันตามลำดับการบังคับบัญชาเป็นผู้ดำเนินงานตลอดทั้งอาณาเขตของรัฐหรือประเทศ การบริหารราชการส่วนกลาง จึงเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของส่วนกลาง หรือรัฐบาลกลางเพื่อประโยชน์ของสังคมหรือประเทศเป็นส่วนรวม

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค หมายถึง ระบบราชการของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ซึ่งได้แบ่งแยกออกไปดำเนินการจัดทำตามเขตการปกครองของประเทศ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในเขตการปกครองนั้น ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งได้รับการแต่งตั้งออกไปประจำตามเขตการปกครองต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค เพื่อบริหารราชการภายใต้การบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลาง ที่ได้รับการแบ่งอำนาจให้ไปดำเนินการแทน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชายและ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ 1) 25 ปี ลงมา 2) 26 – 35 ปี 3) 36 – 45 ปี และ 4) 46 ปี ขึ้นไป

ตำแหน่งในหน่วยงาน หมายถึง ตำแหน่งในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) ลูกจ้างประจำ 2) พนักงานราชการ 3) ข้าราชการระดับ 1-5 4) ข้าราชการระดับ 6-7 และ 5) ข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษา 3) ปวช./ปวส. 4)ปริญญาตรี และ 5) สูงกว่าปริญญาตรี

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) น้อยกว่า 1 ปี 2) 1-3 ปี และ 3) มากกว่า 3 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยผู้วิจัยได้นำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบในการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
- 2.2 แนวคิดการปฏิรูประบบราชการไทย
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างองค์การ
- 2.4 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 – 2550)
(ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน)
- 2.5 ประวัติและ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทย
- 2.6 ประวัติความเป็นมาและ โครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

2.1.1 ความหมายของความรู้

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ของกูด ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า “ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ และข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่บุคคลเก็บรวบรวมสะสมไว้”¹

ชวาล แพร์ตันกุล ให้ความหมายของความรู้ คือ “การแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำ และวัดความรู้โดยวิธีการระลึกออกมาเป็นหลัก”²

¹Good Carter V, Dictionary Of Education, อ่างใน วัชระ จุลลาลี, “ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญของนักศึกษาปริญญาโทต่อรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ของนักศึกษาปริญญาโท”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2544, หน้า 30.

²ชวาล แพร์ตันกุล, เทคนิคการวัดผล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526), หน้า 15.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ กล่าวว่า “ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำแนกได้อาจ โดยการฝึกฝนหรือจากการมองเห็น ได้ยินจำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริงทฤษฎีกฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหาเป็นต้น”³

อนันต์ ศรีโสภณ ได้กล่าวว่า “ความรู้ หมายถึง ความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล”⁴

พูลศักดิ์ บุเกตุ ให้ความหมายของความรู้ว่า “ความรู้ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์รายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดจากการสังเกต การศึกษาประสบการณ์ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ และสังคม ความรู้พื้นฐานหรือภูมิหลังของแต่ละกลุ่มที่บุคคลได้จดจำหรือเก็บรวบรวม ได้ และสามารถแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมที่สังเกต หรือวัด ได้โดยสามารถแบ่งระดับของความรู้ได้ 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า”⁵

โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า “ความรู้ หมายถึง กลุ่มข้อความ และข้อความในนี้ความหมายกว้าง ไม่ได้หมายถึงเฉพาะกลุ่มข้อความที่เป็น ภาษาพูด ภาษาเขียน หรือภาษาท่าทางที่เราพบเห็นอยู่โดยทั่วไปเท่านั้น แต่หมายรวมถึงกลุ่ม ข้อความที่เป็นสากล เช่น ภาษาคณิตศาสตร์ ภาษาคอมพิวเตอร์ เป็นต้น”⁶

ทิตยา สุวรรณชฎ ให้ความหมายความรู้ไว้ว่า “ความรู้ คือ บรรดาข่าวสารต่าง ๆ แนวคิด ต่าง ๆ รวมตลอดจนกระทั่งวิธีการต่าง ๆ อันที่จะได้มาซึ่งข่าวสารและความคิดนั้น นอกจากนี้ยัง

³ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538), หน้า 10.

⁴อนันต์ ศรีโสภณ, การวัดและการประเมินผลการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2540), หน้า 13-14.

⁵พูลศักดิ์ บุเกตุ, “ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาทของ หัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, หน้า 20.

⁶โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2524), หน้า 2.

หมายถึง ความคิด ความเชื่อของชาวบ้านอีกด้วย และเสนอว่าความรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่มนุษย์ได้ค้นพบและสร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือประกอบการดำรงชีพและกำหนดวิถีชีวิต⁷

ส่วนในทางสังคมศาสตร์ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ได้อธิบายถึงความหมายของความรู้ไว้ว่า จากการที่มนุษย์ต้องประสบกับปรากฏการณ์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม กล่าวคือ มนุษย์จะต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม และรู้จักการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่มาจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มนุษย์จะต้องแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจสาเหตุและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อปรากฏการณ์ ความรู้ของมนุษย์ได้มีการพัฒนามากมาย และมีหลายระดับตามความสามารถและพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่

1) ความรู้ในทัศนะของบุคคลทั่วไป จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามพื้นฐานและความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลทั่วไปในที่นี้หมายถึงประชาชนทั่วไปที่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ชาวไร่ชาวนา พ่อค้า นักธุรกิจ ชาวบ้านทั่วไป และอื่น ๆ บุคคลทั่วไปเหล่านี้มีทัศนะต่อความหมายของความรู้ที่เกิดจากความรู้และความเข้าใจ การถ่ายทอดสืบทอดกันมาจากประเพณี แต่จะไม่ได้รู้ถึงความหมายที่แท้จริง เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางธรรมชาติและทางสังคมของบุคคล ไม่สามารถที่จะเรียบเรียงเป็นความคิดรวบยอดได้

2) ความรู้ในทัศนะของนักวิชาการ มีลักษณะที่สามารถกล่าวเป็นความคิดรวบยอด มีลักษณะของนามธรรมเป็นส่วนมาก ความรู้ของนักวิชาการจึงต้องเป็นวิทยาศาสตร์ มีเหตุและผลสามารถพิสูจน์ได้ มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ นักวิชาการมักมีความสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้ อย่างมีระบบตามแขนงวิชาของตนเอง เพื่อนำความรู้ที่สร้างขึ้นเป็นหลักทฤษฎีต่อไป

3) ความรู้ในฐานะของนักปฏิบัติ ความหมายของความรู้ในทัศนะของนักปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและสังคมที่อธิบายได้ในลักษณะที่สามารถนำไปใช้ได้ เราอาจจะกล่าวได้ว่านักปฏิบัติเป็นบุคคลที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้ของนักวิชาการและบุคคลทั่วไป เพื่อนำความรู้ที่นำไปใช้ทำประโยชน์ต่อไป

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง การรับรู้ในข้อเท็จจริง เหตุการณ์ รายละเอียดต่างๆ ที่ได้จากการสังเกต การรายงาน การเรียนรู้ และการศึกษา นอกจากนี้ความรู้ยังสามารถกล่าวรวมไปถึงกลุ่มข้อความ กลุ่มข้อเท็จจริง ที่มนุษย์เราได้พบเจอจากสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ไม่ว่าจะเป็นทางธรรมชาติหรือทางสังคม และมีการรวบรวม ถ่ายทอด สืบทอดกันมาจนเป็นที่ยอมรับ

⁷จิตยา สุวรรณะชญ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2532), หน้า 5.

⁸สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, ลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีชนบท, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537), หน้า 2-5.

2.1.2 ระดับความรู้

สุรเกียรติ์ ฐิตะฐาน ได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้หรือความสามารถทางด้านสติปัญญาเป็น 6 ระดับดังนี้

1) ความรู้ (Knowledge) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำในสิ่งที่มีประสบการณ์มาก่อน และการระลึกที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระ แยกกัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ต่อกัน

2) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ที่เกี่ยวกับการสื่อความหมายในส่วนที่การแปลความ การตีความ และการขยายความ

3) การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำสาระสำคัญต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือสถานการณ์จริง

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการพิจารณา แยกแยะวัตถุ หรือเนื้อหา ออกเป็นส่วนปลีกย่อยที่มีความสัมพันธ์กันและการสืบเสาะความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่า ประกอบเข้าด้วยกันอย่างไร

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือ ส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันให้เป็นเรื่องเดียวกัน เป็นเรื่องของกระบวนการส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาสาระเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ชัดเจน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ภายใต้ขอบเขตของงาน หรือปัญหาที่กำหนดให้

6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจ เกี่ยวกับค่านิยม ความคิด ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างโดยมีการกำหนดเกณฑ์ เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน⁹

2.1.3 การวัดความรู้

UNESCO กล่าวว่า การวัดความรู้จะต้องวัดพฤติกรรมในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1) ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการจำ ซึ่งอาจจะแสดงออกในรูปของการจำได้ การระลึกได้ ในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ กระบวนการ แนวความคิด และทฤษฎี

⁹สุรเกียรติ์ ฐิตะฐาน, “ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2538, หน้า 34-36.

2) ความสามารถในการตีความ และความเข้าใจในเนื้อหาสาระ เมื่อปรากฏอยู่ในรูป ตาราง แผนภูมิ สัญลักษณ์ หรือรูปแบบอื่น ๆ

3) ความสามารถในการประยุกต์ วิเคราะห์ สรุป และประเมินค่าจากเนื้อหาสาระใน สถานการณ์ต่าง ๆ¹⁰

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ กล่าวว่า การวัดความรู้เป็นการวัดสมรรถภาพของสมองด้วยการ ระลึกออกของความจำเกี่ยวกับเรื่องราว ประสบการณ์ การเรียนรู้ เคยเห็น โดยใช้เครื่องมือแบบทดสอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) แบบทดสอบปฏิบัติ เป็นการทดสอบด้วยการลงมือกระทำจริง ๆ เช่น การแสดงละคร การช่างฝีมือ เป็นต้น

2) แบบทดสอบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทั่วไป ซึ่งใช้กระดาษ ดินสอ และ ปากกา เป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ โดยที่ผู้ตอบต้องตอบทั้งหมด

3) แบบทดสอบปากเปล่า ทดสอบโดยพูดแทนการเขียน¹¹

ไพศาล หวังพานิช ได้แบ่งข้อคำถามในการวัดความรู้ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดในเนื้อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของ เรื่องราวทั้งหลาย ได้แก่ ความหมายของคำศัพท์ นิยาม กฎ ข้อเท็จจริงและรายละเอียด

2) ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีปฏิบัติต่าง ๆ แบบแผน ประเพณี ขั้นตอนการปฏิบัติทั้งหลาย

3) ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามเกี่ยวกับข้อสรุปและหลักการซึ่งได้จากการสรุป เนื้อหาของหลักวิชา ทฤษฎี และ โครงสร้าง¹²

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การวัดความรู้ หมายถึง การวัดสมรรถภาพของสมองด้วยการระลึกของ ความจำเกี่ยวกับเรื่องราว ประสบการณ์ โดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบ โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องตอบทั้งหมด หรืออาจเป็นการทดสอบแบบปากเปล่า โดยการพูดแทนการเขียนแบบสอบถาม เป็นต้น

¹⁰Unesco, *Environmental Education in Asia and the Pacific*, อ้างใน สุรเกียรติ์ จิตะฐาน, “ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า 36.

¹¹บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรืองอักษร, 2539), หน้า 25.

¹²ไพศาล หวังพานิช, *การวัดผลการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536), หน้า 25.

2.2 แนวคิดการปฏิรูประบบราชการไทย

ระบบราชการของไทยมีวิวัฒนาการเริ่มจากสังคมเกษตรกรรมที่มีรากฐานของวัฒนธรรมและประเพณีมายาวนาน ฉะนั้นการบริหารงานในระบบราชการที่ยึดถือปฏิบัติมา จึงเป็นการรวมศูนย์อำนาจการปกครองให้อยู่ในราชการส่วนกลางเป็นหลัก โดยมีโครงสร้างที่สำคัญ คือ กระทรวง ทบวง กรม แต่จะมีการมอบอำนาจให้ส่วนราชการภูมิภาคบริหารและปฏิบัติราชการแทนบ้าง หรือมีการกระจายอำนาจในบางเรื่องบางระดับให้กับราชการส่วนท้องถิ่นนำนโยบายจากส่วนกลางไปปฏิบัติในพื้นที่

ระบบราชการเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของสถาบันการเมือง มีบทบาทหน้าที่เป็นเครื่องมือกลไกอันสำคัญของสถาบันการเมือง ในการนำนโยบายที่ผ่านกระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารไปสู่การปฏิบัติ และยังคงทำหน้าที่ในการนำข้อเรียกร้องของประชาชนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ตลอดจนการทำหน้าที่รวบรวมสิ่งที่เป็นปัญหาของสังคมและความต้องการของประชาชนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาเหล่านั้น เนื่องจากระบบราชการเป็นระบบที่มีขนาดใหญ่มาก และต้องใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นค่าตอบแทนเงินเดือนและค่าจ้างให้กับข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ คิดเป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของงบประมาณประเทศทั้งหมด ดังนั้นหากมองตามหลักความเป็นจริงแล้ว องค์การขนาดใหญ่แบบระบบราชการควรจะทำหน้าที่และพัฒนาสังคมได้เป็นอย่างดี แต่ความใหญ่โตของระบบราชการกลับมีผลให้การบริหารราชการในหลายหน่วยงาน หลายระดับมีความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้มีเหตุผลสำคัญประการหนึ่ง คือ ระบบราชการไทยเป็นองค์การที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบสังคมของประเทศ ซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อทางศาสนา ซึ่งมีองค์ประกอบที่มีความซับซ้อนอยู่มาก ขณะเดียวกันปัจจัยทางสังคมนี้ยังเข้าไปมีส่วนและฝังรากลึกอยู่ในระบบราชการ เนื่องจากเกิดกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมให้สมาชิกของสังคมได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมค่านิยมต่าง ๆ นี้ไว้โดยไม่ได้แบ่งแยกว่าวัฒนธรรมหรือค่านิยมใดควรนำไปใช้ในระบอบหรือนอกระบบราชการ เช่น ระบบอุปถัมภ์ การเล่นพรรคเล่นพวก ค่านิยมอำนาจ ปังเจกนิยมน

ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบราชการนอกจากมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางวัฒนธรรมแล้วยังมีเรื่องโครงสร้างองค์การและระบบการบริหารงาน นอกจากปัจจัยภายในองค์การที่มีผลต่อการบริหารงานของระบบราชการแล้ว ยังมีเงื่อนไขจากภายนอกทั้งระบบสังคมประเทศและของโลกซึ่งปัจจัยและเงื่อนไขเหล่านี้ได้นำไปสู่แนวคิดปฏิรูประบบราชการ มีหลักการและแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. ความหมายของการปฏิรูประบบราชการ

การปฏิรูประบบราชการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ระบบราชการตั้งแต่เรื่อง โครงสร้างการบริหารงานในระดับต่าง ๆ โครงสร้างรูปแบบส่วนราชการ ระบบการบริหารและวิธี ดำเนินงาน บทบาท หน้าที่ของรัฐ กฎ ระเบียบ วัฒนธรรมในส่วนราชการ และระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้ระบบราชการเป็นกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและคุณธรรม เพื่อให้ระบบราชการสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและการพัฒนาประเทศได้ การ ปฏิรูประบบราชการ เป็นการดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายเรื่องพร้อมกันในเชิงบูรณาการ ซึ่งครอบคลุมถึงภาครัฐทั้งหมด คือ หน่วยงานราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ความจำเป็นในการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทย

2.1 มีปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบราชการหลายประการ เช่น ระบบการบริหารงานที่ขาด ประสิทธิภาพ ขาดการประสานเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน ระบบการบริหารงาน โดยเฉพาะ การวางแผนไม่สอดคล้องกับระบบงบประมาณ ปัญหาของหน่วยงานในระบบราชการที่มีขนาดใหญ่ มีข้าราชการจำนวนมาก ปัญหาของความซ้ำซ้อนของงาน/โครงการและกิจกรรม ซึ่งซ้ำซ้อนทั้งด้าน เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ จึงมี ความจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริหารราชการให้ดีขึ้น

2.2 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ ทำให้เกิดการแพร่กระจายข้อมูล ข่าวสารด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและแนวคิดทางการเมืองทั่วถึงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการรับรู้ เกี่ยวกับสังคมโลกร่วมกันจึงจำเป็นต้องปรับปรุงระบบราชการให้ทันสมัย

2.3 จากปัญหาสถานะวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคม ทำให้ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศลดลง ภาวะทางการเงินตกต่ำทำให้ ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจำนวนมากจากองค์การการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเข้มงวดค่าใช้จ่ายภาครัฐ โดยเฉพาะงบประมาณประจำปีที่ใช้ เป็นค่าใช้จ่าย เงินเดือนข้าราชการและลูกจ้างที่สูงมาก ทำให้ต้องปรับปรุงการบริหารจัดการใหม่ให้ระบบราชการมี ประสิทธิภาพดีขึ้น คู้มค่าเงินงบประมาณที่มีอยู่จำนวนจำกัด

2.4 การเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาประเทศหลายประการตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่สอดคล้องกับทฤษฎีประชาธิปไตย สารบัญญัติของ รัฐธรรมนูญมีความสำคัญต่อข้าราชการต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิดและวิธีปฏิบัติราชการใหม่ โดย ข้าราชการต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานที่พร้อมจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน บริหารงานโดยสร้างความถูกต้องให้เกิดขึ้นในสังคม เน้นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ปรับปรุง

ระบบบริหารราชการให้รัฐเป็นรัฐที่สามารถปกป้องคุ้มครองและให้การบริการอย่างดีแก่ประชาชน ตามสิทธิอันพึงมี พึ่งได้โดยมีประชาชนช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับภาครัฐด้วยการช่วยตรวจสอบให้การบริหารงานของรัฐมีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงเป็นสาเหตุให้ภาครัฐต้องมีการปรับตัวปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารราชการใหม่

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการแข่งขันเชิงธุรกิจมีมากขึ้น ทำให้เกิดความตระหนักถึงการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการของรัฐเช่นเดียวกับการบริหารจัดการในภาคธุรกิจเอกชน ขณะเดียวกันประชาชนก็เริ่มเข้าใจบทบาทของภาครัฐในปัจจุบัน ในฐานะผู้ให้บริการจึงเกิดความคาดหวังที่จะเห็นการปรับปรุงการบริหารงานและการให้บริการที่มีคุณภาพ จึงทำให้รัฐต้องปรับปรุงระบบการบริหารงานและการให้บริการใหม่

2.6 กระแสของการปฏิรูปการเมืองของประเทศที่มีปัญหาจากฝ่ายการเมือง ทำให้สังคมสร้างแรงกดดันให้รัฐบาลดำเนินการปฏิรูประบบการเมือง อันเป็นที่มาของการออกกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ดังนั้น ระบบราชการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองจึงได้รับผลกระทบที่ต้องปฏิรูปควบคู่กันไปด้วย

2.7 รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งต่อไปท้องถิ่นจะต้องรับภารกิจที่มีการถ่ายโอนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ความไม่พร้อมและความไม่เข้มแข็งของท้องถิ่น จำเป็นต้องอาศัยการทำงานที่มีประสิทธิภาพของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อนำความเจริญไปสู่การปกครองระดับล่าง และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและปกครองตนเองของท้องถิ่น ทำให้รัฐบาลต้องปรับปรุงส่วนราชการต่าง ๆ ให้สอดคล้องรองรับการกระจายอำนาจที่ได้ดำเนินการไปแล้วและที่จะดำเนินการต่อไป

3. แนวคิดการปฏิรูประบบราชการ

จากเหตุผลในข้างต้นและปัญหาที่สืบเนื่องยาวนาน ทำให้รัฐบาลมีความจำเป็นต้องปรับปรุงระบบราชการ โดยได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูประบบราชการ ดังนี้

3.1 จัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน หมายถึง การจัดระเบียบการบริหารราชการแบบส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และการจัดโครงสร้างใหม่ของส่วนราชการในแต่ละระดับ

3.2 ปรับปรุงการบริหารและการจัดการ การบริหารราชการที่รัฐต้องปรับปรุงจะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การจัดระบบงานพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง และระบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งรัฐมีนโยบายในการนำเทคโนโลยี

สารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อให้ประชาชน สามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว ทัวถึงและเท่าเทียมกัน ต่อไปการบริหารงานภาครัฐหลายหน่วยงานจะนำเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เข้ามาใช้ในลักษณะการบริหารงานแบบ e-Government , e-Commerce หรือ e-Services

3.3 ปรับปรุงการให้บริการประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน สิทธิในการรับบริการจากรัฐ และเพื่อให้มีระบบมาตรฐานการให้บริการของรัฐใกล้เคียงกับประเทศ ที่พัฒนาแล้ว ต้องปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชนเพื่อสร้างความชอบธรรมและความสงบสุขของคนในสังคม¹³

4. การบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประชาชนแนวใหม่

แนวคิดการปฏิรูประบบราชการในทางปฏิบัติเริ่มต้น จากการออกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่ง ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ซึ่งส่วนราชการจะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยยึดหลักการบริหารงานยุคใหม่ ผสมผสานกับการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาลและหลักการของระบอบประชาธิปไตย มุ่งเน้นหลักความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ทั้งนี้เพื่อส่วนรวมและประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายของการปฏิรูประบบราชการ ดังนี้

4.1 กำหนดให้มีการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ในการกำหนดแผนงาน แนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ หน่วยงานต้องมีระบบการประเมินผลกระทบบจากการดำเนินงาน สามารถเสนอรายงานผลที่นำไปสู่ประโยชน์สุขของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และผลงานนั้น ๆ ต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน

4.2 การดำเนินงานต้องได้รับผลลัพธ์ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และสอดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงาน

4.3 การบริหารราชการต้องมุ่งเป้าหมายของมีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตที่เกิดขึ้น

4.4 ความคุ้มค่าในเชิงการบริหารรัฐกิจ คือ การใช้ทรัพยากรของส่วนราชการต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าของภารกิจ โดยเปรียบเทียบผลจากปัจจัยนำเข้า ผลผลิตและผลลัพธ์

4.5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ความสะดวกของประชาชนในการรับบริการและติดต่องาน การปฏิบัติงานภายในและระหว่างหน่วยงานราชการ

¹³สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, การรับรู้ทัศนคติต่อโครงการปฏิรูประบบราชการและระดับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติราชการของข้าราชการ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546), หน้า 8-11.

4.6 ลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็นเพื่อความประหยัดและเกิดความคุ้มค่ากับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

4.7 กระจายภารกิจและทรัพยากรให้ท้องถิ่น เพื่อเป็นการลดขนาดและภาระการบริหารราชการส่วนกลาง

4.8 กระจายอำนาจการตัดสินใจเพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถดำเนินการเสร็จสิ้น ณ จุดๆ เดียว โดยการมอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับรองลงมาให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ตามขอบเขตของอำนาจ

4.9 มีผู้รับผิดชอบต่อผลงาน คือ ต้องมีผู้รับผิดชอบในผลกร่างงานอย่างชัดเจน มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้ปฏิบัติแต่ละคนอย่างชัดเจน มีการจัดระบบการทำงานและการวัดผลงานของแต่ละบุคคลเชื่อมโยงกับมาตรฐานที่กำหนด

ดังนั้น ประเทศไทยภายใต้การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบราชการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานและจุดอ่อนของระบบราชการ ช่วยให้ระบบราชการสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยยึดหลักสำคัญคือ การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั่นเอง¹⁴

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์การ

ความหมายของโครงสร้างองค์การ (Organizational Structure) หมายถึง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับงานทั้งหมดที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ และความพอใจของทุกคนภายในองค์การ การกำหนดโครงสร้างองค์การเป็นการแบ่งขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆ ระหว่างกันตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต่างๆ กันไป โครงสร้างองค์การที่จัดขึ้น อาจมีได้หลายแบบแตกต่างกันไป แต่ก็มีวัตถุประสงค์หลักอันเดียวกัน คือ หวังที่จะให้โครงสร้างองค์การเป็นเครื่องมือในการทำงานต่างๆ ให้เสร็จสิ้นลงด้วยดี ซึ่งแต่ละรูปแบบมีทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง จำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ โดยจะต้องกำหนดแนวทาง โครงสร้างองค์การให้เหมาะสมกับบทบาท และหน้าที่และเป็นไปตามความจำเป็นของการวางแผนกลยุทธ์

การกำหนดโครงสร้างองค์การ จำเป็นต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย เช่น กระบวนการ(Process) ระบบ(Systems) และกลไกต่างๆ(Mechanisms) ได้แก่ ภารกิจ

¹⁴สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546-2550), (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2550), หน้า 12-15.

ขององค์กร บทบาทของแต่ละงานที่รวมกลุ่มเข้าด้วยกันเป็นหน่วยงาน และมีหน่วยงานอะไรบ้าง ที่รวมเข้าเป็นหน่วยงานที่ใหญ่กว่า มีใครหรือหน่วยงานใดบ้างที่ต้องรับผิดชอบและรายงานมีการติดต่อสื่อสารหรือการเคลื่อนไหวของข้อมูลอย่างไรบ้าง

จุฑาทิพย์ เตชชาติวนิช กล่าวว่าการบริหารจัดการ จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบ โครงสร้างองค์กรเป็นอย่างมาก และโครงสร้างองค์กร ก็จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเพราะถ้า องค์กรมีโครงสร้างที่ใหญ่ มีสายการบังคับบัญชามากหลายระดับชั้น บุคคลในองค์กรจะมี พฤติกรรมที่ยึดติดกับกฎระเบียบมาจนเกินไป และถ้าองค์กรไม่มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง องค์กร แม้ว่าจะมีการพัฒนาฝึกอบรมคนก็ครั้งก็ตาม ก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการพัฒนางาน ตามที่ต้องการได้ จากแนวความคิดการบริหารจัดการยุคทฤษฎีคิงเคม จะมีรูปแบบการกำหนด โครงสร้างองค์กรเป็นรูปปิรามิดที่มุ่งเน้นอำนาจในการสั่งการ/บังคับบัญชา โดยมีหัวหน้า ผู้บังคับบัญชายู่บนจุดยอดแหลมของปิรามิด และผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีเป็นจำนวนมากอยู่ฐานราบ ทุกคนต้องเชื่อฟังคำสั่งอย่างเดียว การสื่อสารเป็นแบบทางเดียว ในช่วงต่อมมีการเปลี่ยนแปลง แนวความคิดในการบริหารจากจุดยอดแหลมอยู่บนมาเป็นรูปแบบปิรามิดกลับหัว โดยมุ่งการให้ ความสำคัญแก่ผู้ทำงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยนำทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์มาเป็นกลยุทธ์ในการ บริหาร ในปัจจุบันเน้นการจัดรูปองค์กรเป็นรูปแบบแนวราบ สำหรับแนวความคิดการบริหารงานในยุค ต้นศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนจากรัฐชาติไปสู่ระบบเครือข่าย เน้นการประสานร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานระดับต่างๆ เพื่อความคล่องตัวและลดอัตราค่าจ้างบุคลากร และสามารถจัดสรรทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างเหมาะสม หรือเรียกว่า virtual corporation และมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม มีสาย การบังคับบัญชาสั้นมากหรืออาจไม่มีเลย เป็นการเปลี่ยนจากรูปแบบการรวมศูนย์อำนาจ เป็นแบบ กระจายอำนาจ โดยมุ่งเสริมศักยภาพของบุคลากรให้ร่วมแสดงความคิดเห็น บทบาทของ ผู้บังคับบัญชาแบบเจ้านายจะเปลี่ยนเป็นเพียงผู้กำกับแนะนำในยุคศตวรรษที่ 21 แนวความคิดที่ มุ่งเน้นการตรวจสอบทางการเมืองและสาธารณะ การสนองตอบความต้องการสาธารณะจึงทำให้ หน่วยงานของรัฐแตกตัวออกไป มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อสนองตอบความพึงพอใจของ ผู้รับบริการ¹⁵

วรนาถ แสงมณี ให้ความหมายโครงสร้างองค์กร คือ วิธีการที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดแบ่ง ทรัพยากรต่างๆ และการกำหนดวิธีการรายงานตามสายการบังคับบัญชาในระหว่างกลุ่มคน

¹⁵จุฑาทิพย์ เตชชาติวนิช, รายงานผลงานทางวิชาการเพื่อประเมินบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงบประมาณ, 2543), หน้า 130.

รวมไปถึงกลไกของระบบการประสานงานที่เป็นทางการและวิธีการที่จะต้องเกี่ยวข้องกันตามแบบแผนที่ได้มีการกำหนดและวางเอาไว้¹⁶

ติน ปรัชญพฤทธิ ให้ความหมายโครงสร้างองค์การ คือ รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือส่วนย่อยขององค์การที่บ่งชี้ให้เห็นว่าใครรับผิดชอบอะไร¹⁷

สมคิด บางโม ให้ความหมายว่าโครงสร้างองค์การ หมายถึง ภาพรวมของหน่วยงานย่อยและความสัมพันธ์ของหน่วยงานย่อยในองค์การ

โครงสร้างที่เป็นพื้นฐานทั่วไปมีอยู่ 4 แบบ คือ

1. โครงสร้างแบบงานหลัก
2. โครงสร้างแบบงานหลักและงานที่ปรึกษา
3. โครงสร้างแบบหน้าที่การงานเฉพาะ
4. โครงสร้างแบบเมทริกซ์¹⁸

จากคำจำกัดความข้างต้น สรุปได้ว่า โครงสร้างองค์การ หมายถึง รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งต่างๆ และผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ในองค์การมีการแสดงรายละเอียดของการทำงานในตำแหน่งต่างๆ มีกฎระเบียบและข้อบังคับในการทำงานและยังเกี่ยวข้องกับรูปแบบของอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ สายทางเดินของงาน ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร รายงาน และควบคุมช่วยให้มีการทำงานอย่างเป็นทางการเกิดขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า โครงสร้างขององค์การมีลักษณะที่จะแสดงให้เห็นกิจกรรมต่างๆ และแสดงถึงความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ ของหน่วยงานในองค์กร

หลักการจัดโครงสร้างองค์การ

ทองศรี กำภู ณ อยุธยา ได้อธิบายหลักการสำคัญในการจัดโครงสร้าง มี 4 ประการหลักๆ ดังนี้

1. การแบ่งส่วนงาน คือ การแยกงานและรวมกลุ่มงานตามความชำนาญพิเศษหรือตามความถนัดในงานนั้น ๆ ออกให้เห็นและเข้าใจได้ว่ามีงานอะไรอยู่บ้างในองค์การนั้นๆ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมี 2 ประการคือ ความถนัดหรือความชำนาญพิเศษกับปริมาณงานขององค์การว่ามีกิจกรรมมากน้อยเพียงใด

¹⁶วรณารต แสงมณี, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : ระเบียบทองการพิมพ์, 2544), หน้า 4.

¹⁷ติน ปรัชญพฤทธิ, ทฤษฎีองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542), หน้า 378.

¹⁸สมคิด บางโม, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์, 2538), หน้า 140.

2. การจัดส่วนงาน ได้แก่ การแบ่งหน่วยงานออกเป็นกรม กอง แผนกต่างๆ ในลักษณะเป็นการให้ความสำคัญของงาน ว่าควรจะเป็นงานระดับใดปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือตัวงานที่มีอยู่ในองค์การ

3. ขอบเขตของการบังคับบัญชา คือ จำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาที่ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาหนึ่งคน จำนวนจะมีมากน้อยเพียงใดแล้วแต่ความต้องการและความจำเป็นขององค์การนั้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ การตัดสินใจ กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาหนึ่งคนควรจะมีความสามารถหรือความเหมาะสมที่จะควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชากี่คน จึงจะเหมาะสม เพื่อให้มีการสั่งงานได้อย่างเหมาะสม

4. การมอบอำนาจ พิจารณาถึง การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจควบคู่ไป เป็นการมอบอำนาจเพื่อทำการตัดสินใจหรือปฏิบัติงาน ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือการกระจายอำนาจซึ่งถือว่าเป็นการมอบอำนาจในการตัดสินใจภายในขอบเขตงานเท่าที่ทำได้ตามกฎหมาย หรือระเบียบภายในองค์การที่มอบไว้ให้¹⁹

วรงค์ จันทรร และอุทัย เลาหวิเชียร ได้สรุปไว้ว่า การจัดโครงสร้างองค์การสามารถกระทำได้หลายแบบ ทั้งนี้แล้วแต่ความสะดวกของผู้จัด อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะจัดแบบใดก็ตาม ทุกๆ แบบจะมีแนวความคิดอย่างเดียวกัน และจะมีจุดเริ่มต้น 2 วิธี ก็อาจมองการจัดการข้างบนลงสู่ข้างล่างขององค์การ หรือจะจัดจากข้างล่างไปสู่ข้างบนขององค์การก็ได้ ทั้งนี้การจัดโครงสร้างและรูปแบบงานสามารถจะกระทำโดยการพิจารณา เพื่อตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างโดยส่วนรวมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหรือไม่ พิจารณาจากปัญหารอบด้านองค์การ ทั้งนี้โดยการพิจารณาถึงลักษณะของงานขององค์การเป็นเกณฑ์ มีบางส่วนของโครงสร้างที่เป็นปัญหาหรือไม่ มีการมองข้ามข้อเท็จจริงบางประการในการปฏิบัติงานหรือไม่ การจัดโครงสร้างดังกล่าวจะส่งผลการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่

2. โครงสร้างมีส่วนช่วยให้กระบวนการของการปฏิบัติงานสะดวก รวดเร็ว และมีลักษณะต่อเนื่องหรือไม่ ภารกิจหลักในการพิจารณาบรรจุไว้ใน โครงสร้างครบถ้วนหรือไม่ การปฏิบัติงานจะมีการซ้ำซ้อนหรือไม่ มีการประสานงานในทุกด้านให้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ กระบวนการปฏิบัติงานคล่องตัวและมีประสิทธิภาพหรือไม่

3. ควรใช้คุณสมบัติและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่อย่างไร และเท่าใด จึงจะทำให้ภารกิจขององค์การหรือการนำนโยบายหรือแผนไปสู่การปฏิบัติสามารถบรรลุเป้าหมายได้

¹⁹ทองศรี กำภู ณ อยุธยา, ทฤษฎีองค์การ : โครงสร้างและพฤติกรรม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2528), หน้า 71-72.

4. การติดต่อและการปฏิสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีลักษณะเป็นอย่างไร เจ้าหน้าที่มีการประสานงานหรือทำงานเป็นทีม ได้ดีเพียงใด เรื่องเหล่านี้การจัดองค์การได้ครอบคลุมมากน้อยเพียงใด หรือการจัดการได้มองไกลถึงการจะพัฒนาบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างที่จัด

5. โครงสร้างขององค์การมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานไปในแนวทางที่ถูกต้องได้หรือไม่ มีลักษณะยืดหยุ่นได้หรือไม่เพียงใด เป็นโครงสร้างที่เอื้ออำนวยต่อการจะพัฒนาคนได้มากน้อยเพียงใด หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นโครงสร้างที่จะจูงใจคนให้ปฏิบัติงานมากกว่าเป็นโครงสร้างที่จะรัดบั้งค้ำเอาแต่งานเพียงประการเดียว

6. การปกครองบังคับบัญชาทุกระดับมีความสอดคล้องกันหรือไม่ แนวคิดพื้นฐานในการจัดองค์การจะช่วยให้ช่วยในข้อนี้ได้มาก

7. แต่ละหน่วยงานของการปฏิบัติงาน มีอำนาจหน้าที่เพียงพอกับความรับผิดชอบของงานหรือไม่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานทุกด้านพร้อมจะให้งานบรรลุหรือไม่ โครงสร้างขององค์การจะจัดเพื่อช่วยเหลือในด้านนี้ได้อย่างไร

8. นโยบายมีลักษณะเอื้ออำนวย หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานมีวิธีการใดที่จะจัดโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนโยบาย หรือมีหนทางใดจะช่วยให้นโยบายไม่เป็นอุปสรรค

9. มีการแบ่งส่วนงานที่ละเอียดมากไปหรือไม่ การแบ่งส่วนงานการคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากจนถึงกับเป็นปัญหา เพราะเจ้าหน้าที่จะถูก โครงสร้างบีบให้สนใจแต่เฉพาะงานมากกว่าจะคำนึงถึงเป้าหมายรวมขององค์การ²⁰

จากประเด็นข้อคำถามทั้ง 9 ข้อ ผู้วิจัยพบว่า ไม่ว่าจะเป็นองค์การใดๆก็ตาม ล้วนแต่จะต้องดำเนินการตามรูปแบบและแนวทางการจัดโครงสร้างองค์การ เพื่อตอบประเด็นข้อคำถามที่กล่าวมา ซึ่งผู้วิจัยได้ยกประเด็นข้อคำถามหลักที่สำคัญจำนวน 3 ข้อ มาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ นั่นคือ การปรับโครงสร้างองค์การจะดำเนินการใน 3 ด้าน ดังนี้

- ด้านโครงสร้าง
- ด้านอัตรากำลัง
- ด้านการบังคับบัญชา

²⁰วรงค์ จันทรร และอุทัย เลหาวิเชียร, “การจัดโครงสร้างและรูปร่างขององค์การวิชาชีพในประเทศไทย กรณีศึกษาทนายความ”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2529, หน้า 34-40.

2.4 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 – 2550)

(ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน)

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 – 2550) ในส่วนยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน มีรายละเอียด ดังนี้

1. มุ่งเน้นการจัดระเบียบโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินในเชิงบูรณาการ โดยให้มีลักษณะแบบเมตริกซ์ ครอบคลุมทั้งในส่วนของ การวางยุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ โดยจัดให้มีกลไกประสานการทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงการทำงานในแนวดิ่งและแนวนอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ให้มีการทบทวนการจัดโครงสร้างองค์การของกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพื่อรองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน รวมถึง พยายามปรับรูปแบบการทำงานให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว

3. ทบทวนปรับปรุงโครงสร้าง และพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้จังหวัดเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูง สามารถนำวาระแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาล ไปปฏิบัติให้เกิดสัมฤทธิ์ผล แก้ไขปัญหาและพัฒนาในระดับพื้นที่อย่างมีบูรณาการควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการอำเภอ เพื่อให้เป็นจุดรวม (Outlet) ให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางดำเนินการหลัก อาทิเช่น

ก. ปรับปรุงการจัดโครงสร้างภายในจังหวัด / อำเภอใหม่ ให้มีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้แต่ละจังหวัดมีการจัดโครงสร้างหน่วยงานภายในจังหวัด / อำเภอที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ พันธกิจ สภาพปัญหาและสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น

ข. ปรับปรุงการบริหารจัดการระดับจังหวัดแนวใหม่ เป็นการบริหารเชิงกลยุทธ์มุ่งสู่ออนาคต ครบวงจร และฉับไวต่อปัญหาและการเปลี่ยนแปลง โดยมีแนวคิดยึดพื้นที่ พันธกิจ และการมีส่วนร่วมเป็นหลัก รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารแบบบูรณาการที่มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เป็นวิธีการบริหารหลักและขยายให้การบริหารแบบบูรณาการให้ครบทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ

ค. ทบทวนการจัดตั้งหน่วยงานของส่วนกลางในระดับจังหวัดให้มีเท่าที่จำเป็นและตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้จังหวัดเป็นองค์การตัวแทนของรัฐบาลที่เป็นศูนย์รวมกิจกรรมที่หลากหลายของกระทรวงต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันและจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดกับหน่วยงานของส่วนกลาง และรัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะตอบสนองต่อการบริหารแบบบูรณาการ

4. ทบทวนระบบการบริหารบุคคลในราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการหลายในการจัดรูปแบบใหม่ของภูมิภาค และหลักการบริหารจัดการระดับจังหวัดแนวใหม่ รวมถึงสร้างเสริมความสำนึกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับพื้นที่มีมโนธรรม สุจริต มีจิตใจพร้อมบริการประชาชน (Citizen-focused) และสามารถทำงานในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์การใหม่²¹

2.5 ประวัติและโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทย

2.5.1 ประวัติของกระทรวงมหาดไทย :

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีพระบรมราชโองการให้ตั้งกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2435 และได้ทรงมอบหมายให้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นองค์ปฐมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย งานของกระทรวงมหาดไทยในระยะเริ่มต้นจัดแบ่งเป็น 3 กรม คือ กรมมหาดไทยกลาง มีหน้าที่ทั่วไป กรมมหาดไทยฝ่ายเหนือ มีหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้าย และงานด้านอัยการ กรมพลัมภัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ต่อมาในปี 2435 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงจัดระบบการบริหารราชการในส่วนภูมิภาคขึ้นใหม่ เรียกว่า เทศาภิบาล โดยแบ่งการปกครองเป็นมณฑล เมือง และอำเภอ ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2476 ซึ่งแบ่งโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยจึงมีโครงสร้างตามพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2476 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2476 โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด (ข้าหลวง) และนายอำเภอเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการจังหวัด และประธานคณะกรรมการอำเภอ ทั้งนี้ในส่วนท้องถิ่นซึ่งได้กำหนดให้มีการปกครองตนเองในรูปแบบต่าง ๆ นั้นก็อยู่ในความดูแลของกระทรวงมหาดไทยด้วย หลังจากนั้น ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และการแบ่งส่วนราชการ กระทรวง ทบวง กรม อีกหลายครั้ง จนในปัจจุบัน

²¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546-2550), อ้างแล้ว, หน้า 15

2.5.2 หน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย เมื่อพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยสามารถสรุปได้ 4 ประการ คือ

1. ด้านการเมืองการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครอง และการบริหาร หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการรักษาความมั่นคงของชาติ

2. ด้านเศรษฐกิจ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะต้องประสานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังรับผิดชอบในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร การคุ้มครองผู้เช่านา การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็กน้อยนอกเขตชลประทาน และการชลประทานราษฎร์ เป็นต้น

3. ด้านสังคม กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นต้น

4. ด้านการพัฒนาทางกายภาพ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดชุมชนการจัดที่ดิน การให้บริการขั้นพื้นฐานในชนบท การจัดผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และการให้บริการสาธารณูปโภคในเขตเมือง เป็นต้น

2.5.3 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทย

ส่วนราชการ

1. สำนักงานรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
3. กรมการปกครอง
4. กรมการพัฒนาชุมชน
5. กรมที่ดิน
6. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
7. กรมโยธาธิการและผังเมือง
8. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

1. การไฟฟ้านครหลวง
2. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

3. การประปานครหลวง
4. การประปาส่วนภูมิภาค
5. องค์การตลาด²²

2.6 ประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.6.1 ความเป็นมาของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พ.ศ. 2477 - จัดตั้ง “กรมป้องกันและต่อสู้อากาศยาน” สังกัดกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2487 - เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมป้องกันภัยทางอากาศ” โอนมาสังกัด
กระทรวงมหาดไทย และยุบกรม เมื่อปี พ.ศ. 2489

พ.ศ. 2494 - จัดตั้งเป็น “กองป้องกันและบรรเทาภัย” สังกัดกรมมหาดไทย
กระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2495 - ยกฐานะเป็นกรม “กรมป้องกันสาธารณภัย” สังกัดกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2501 - ยุบกรม และจัดตั้งเป็น “กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน” สังกัดสำนักงาน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2505 - ได้โอน “กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน” ไปสังกัดกรมการปกครอง

พ.ศ. 2545 - จัดตั้ง “กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” ขึ้นเป็น โครงสร้างราชการบริหาร

ส่วนกลาง สังกัดกระทรวงมหาดไทย (ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งหน่วยงานและประกอบกับ
กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2545) โดยประกอบด้วย
ส่วนราชการจากกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง , สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
อุบัติเหตุแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี , กองส่งเสริมผู้ประสบภัย กรมประชาสัมพันธ์ , ศูนย์
ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขต 1-9 กรมการพัฒนาชุมชน , กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท

พ.ศ. 2550 - กระทรวงมหาดไทยเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาปรับปรุงการ
แบ่งส่วนราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2551
(ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2551)

²²สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 100 ปี มหาดไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาการพิมพ์, 2535), หน้า 4-7.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดทำแผนแม่บท วางมาตรการ ส่งเสริมสนับสนุน การป้องกันบรรเทาและฟื้นฟูจากสาธารณภัย โดยการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย สร้างระบบป้องกัน เตือนภัย ฟื้นฟูหลังเกิดภัยและติดตามประเมินผล เพื่อให้เป็น หลักประกันในด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดทำนโยบาย แนวทาง และวางมาตรการ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย
3. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. สร้างความตระหนักและการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย
6. ฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในการป้องกัน บรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด
7. ส่งเสริม สนับสนุน และปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูสภาพพื้นที่
8. อำนาจการและประสานการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูบูรณะ สภาพพื้นที่ที่ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่
9. ประสานความช่วยเหลือในการป้องกัน การช่วยเหลือ การบรรเทาและฟื้นฟูหน่วยงานทั้ง ภายในและภายนอกประเทศ
10. ดำเนินการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.6.2 การแบ่งส่วนราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีดังต่อไปนี้

ราชการบริหารส่วนกลาง

1. สำนักงานเลขานุการกรม
2. กองการเจ้าหน้าที่
3. กองคลัง
4. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 1-12
5. ศูนย์อำนาจการบรรเทาสาธารณภัย
6. สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย
7. สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
8. สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย

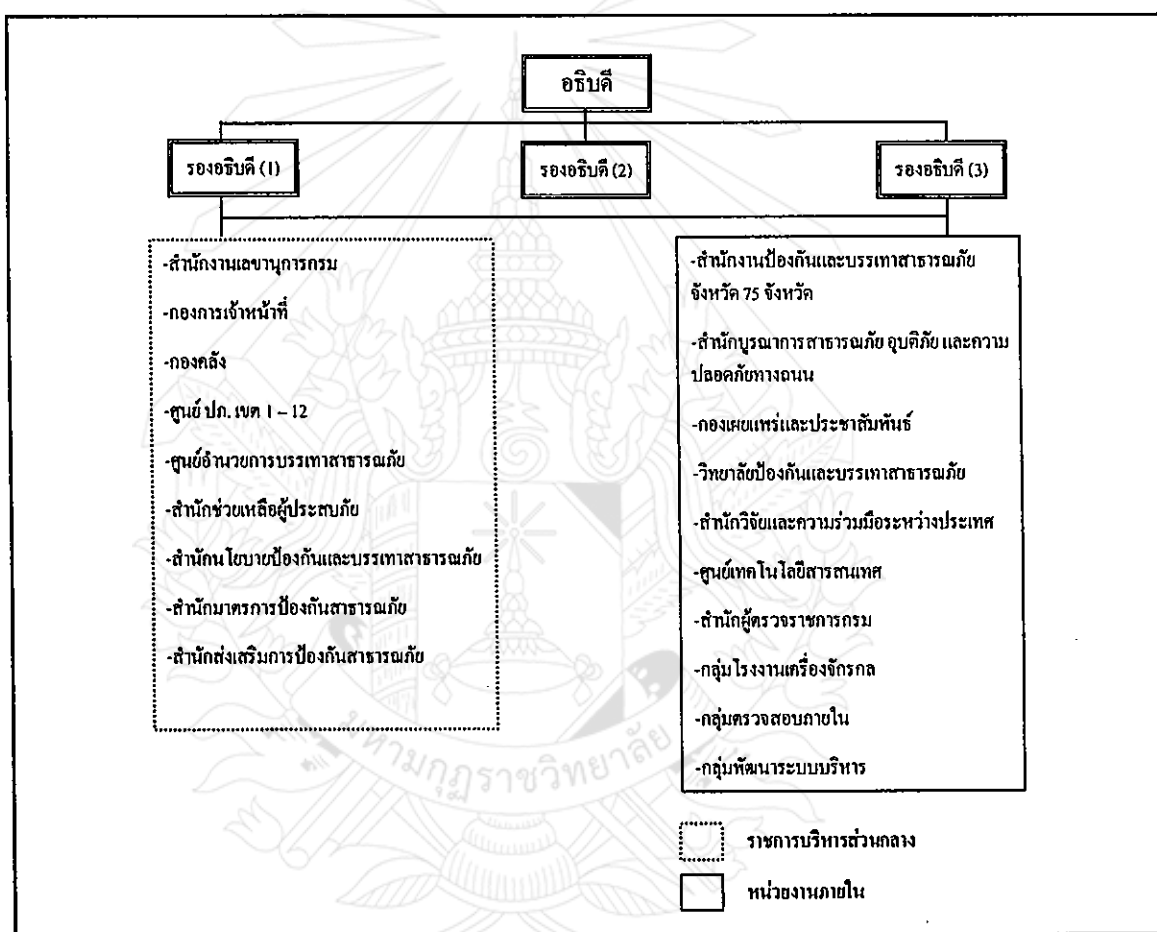
9. สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

1. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด²³

2.6.3 โครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก่อนและหลังจากการปรับโครงสร้างการบริหารราชการ

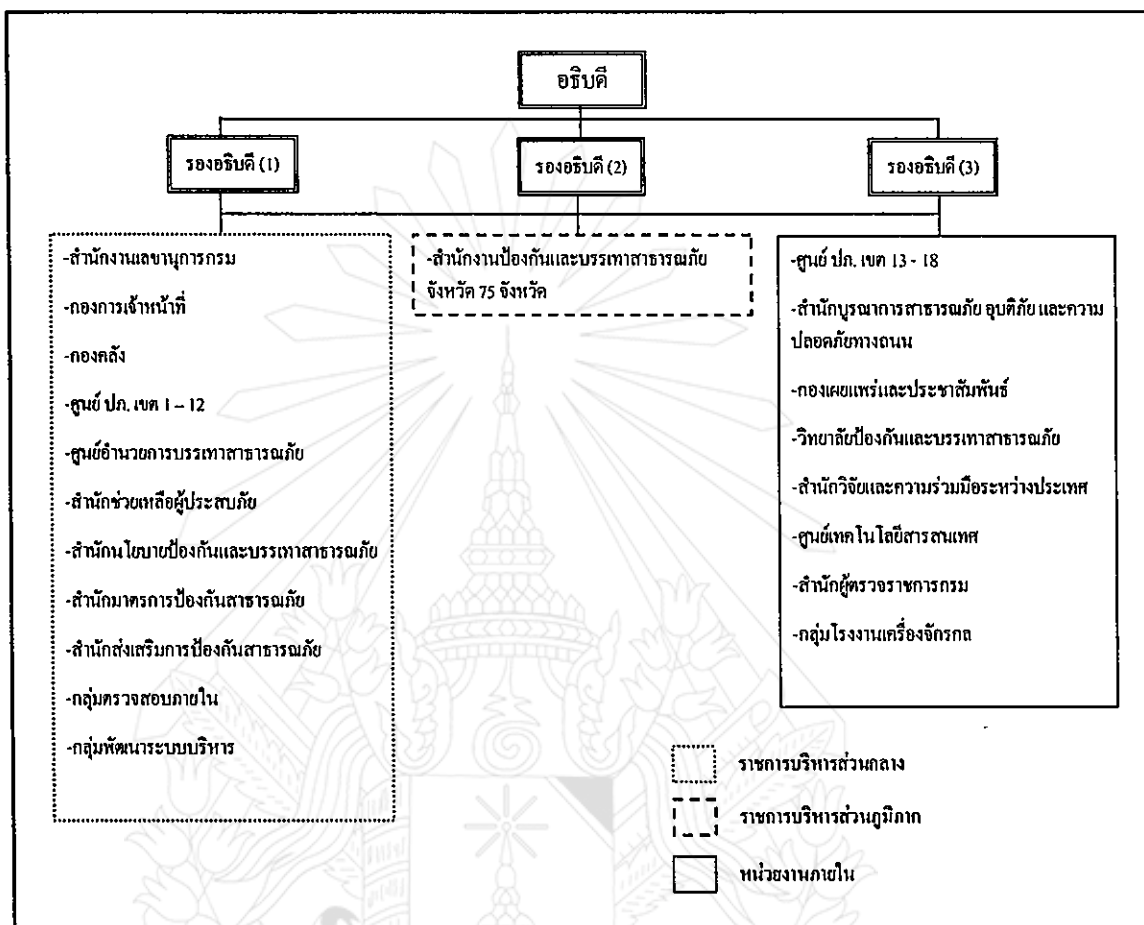
การบริหารราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งหน่วยงานและกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2545

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก่อนการปรับโครงสร้างการบริหารราชการ

²³กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, คู่มือปฏิบัติงาน ประจำปี 2551, (กรุงเทพมหานคร : หจก.อรุณการพิมพ์, 2551), หน้า 53-54.

การบริหารราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2551

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงโครงสร้างการบริหารราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหลังการปรับโครงสร้างการบริหารราชการ

การปรับโครงสร้างการบริหารราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขึ้น จำนวน 75 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมในพื้นที่ระดับจังหวัด
2. กำกับ ควบคุม และสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด
3. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรกนก พรประสิทธิ์กุล ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรื้อปรับระบบกระบวนการของพนักงานธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่” ผลการวิจัยพบว่า “ปัจจัยสภาพภูมิหลังของพนักงานธนาคารที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่การงาน และรายได้แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรื้อปรับระบบกระบวนการของพนักงานธนาคาร”²⁴

กอบชัย ทวีสุขเสถียร ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของข้าราชการสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกรมป่าไม้ ตามนโยบายปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล” ผลการวิจัยพบว่า “สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกรมป่าไม้ ตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล”²⁵

จินดากร ศรีพระราม ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล กรณีศึกษาโรงพยาบาลราชวิถี” ผลการวิจัยพบว่า “ระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ในภาพรวมมากถึงร้อยละ 86.7 ในรายด้านพบว่า มีความรู้ความเข้าใจด้านแนวคิดพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 82.4 ด้านมาตรฐานโรงพยาบาลร้อยละ 88.5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานที่ศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจของบุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพ ได้แก่ สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่ง เป็นคณะทำงานเกี่ยวกับการ

²⁴กรกนก พรประสิทธิ์กุล, “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรื้อปรับระบบกระบวนการของพนักงานธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2542, 105 หน้า.

²⁵กอบชัย ทวีสุขเสถียร, “ความคิดเห็นของข้าราชการสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกรมป่าไม้ตามนโยบายปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2545, 148 หน้า.

รับรองคุณภาพโรงพยาบาลการได้รับข้อมูลข่าวสารและการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล”²⁶

ประดิษฐ์ ศิริคุปต์ ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการ สรส. ที่มีต่อการควบคุมภายในตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด” ผลการวิจัยพบว่า “ข้าราชการ สรส. มีความรู้ความเข้าใจต่อการควบคุมภายในในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.10 และจากการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจพบว่า ข้าราชการ สรส. ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทข้าราชการทหาร ตำแหน่ง และอายุราชการต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้าราชการ สรส. ที่มีเพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน โดยข้าราชการ สรส. ส่วนมากเห็นด้วยกับแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้แก่ข้าราชการทุกคน สำหรับข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ หน่วยงานและผู้บริหารระดับต่างๆ ควรเน้นการพัฒนาและฝึกอบรม ข้าราชการในสังกัดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายใน รวมทั้งพิจารณาทบทวน แก้ไข กฎระเบียบ กฎหมาย หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน”²⁷

ปริญญา วิรัตติยา ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี” ผลการวิจัยพบว่า “ข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในระดับมาก และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และกลุ่มภารกิจ นอกจากนี้พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ สำหรับการรับรู้ นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี”²⁸

²⁶จินดากร ศรีพระราม, “ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล กรณีศึกษาโรงพยาบาลราชวิถี”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2544, 85 หน้า.

²⁷ประดิษฐ์ ศิริคุปต์, “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการ สรส. ที่มีต่อการควบคุมภายในตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2549, 82 หน้า.

²⁸ปริญญา วิรัตติยา, “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2547, 123 หน้า.

วรรณ มาอำมหัดกาเซ็ม ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดวางระบบการควบคุมภายในของผู้บริหารในหน่วยรับตรวจ จังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในภาพรวมพบว่าผู้บริหารในหน่วยรับตรวจจังหวัดสระแก้ว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.30 และเมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารในหน่วยรับตรวจต่อการจัดวางระบบการควบคุมภายใน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการอบรมพบว่าทุกปัจจัยไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารในหน่วยรับตรวจต่อการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ซึ่งผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องจัดประชุมชี้แจงในระดับปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้ทุกคนรับทราบนโยบาย อย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง เพื่อให้การจัดวางระบบภายในหน่วยงานมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้องและต่อเนื่อง และจัดฝึกอบรม/สัมมนาในเรื่องการจัดวางระบบการควบคุมภายใน โดยเชิญทีมวิทยากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรม”²⁹

สนธยา แก้วหาญ ได้ศึกษา เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยภาพรวมผู้บริหารและหัวหน้าแผนงานมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก (ร้อยละ 88.50) พิจารณาเป็นรายด้านจากประเด็นย่อยทั้ง 7 ด้านเรียงตามลำดับ พบว่า ด้านที่มีความรู้ความเข้าใจสูงสุดคือ การบริหารสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ร้อยละ 100) รองลงมาคือ การวางแผนงบประมาณอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก (ร้อยละ 97.53) การตรวจสอบภายในอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก (ร้อยละ 93.95) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ร้อยละ 91.80) การคำนวณต้นทุนกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก (ร้อยละ 89.85) การจัดระบบจัดซื้อจัดจ้างอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก (ร้อยละ 81.77) และการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (ร้อยละ 64.59) ตามลำดับ”³⁰

สุภาภรณ์ จันทรพัฒนะ ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน” ผลการวิจัยพบว่า “ข้าราชการมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบ

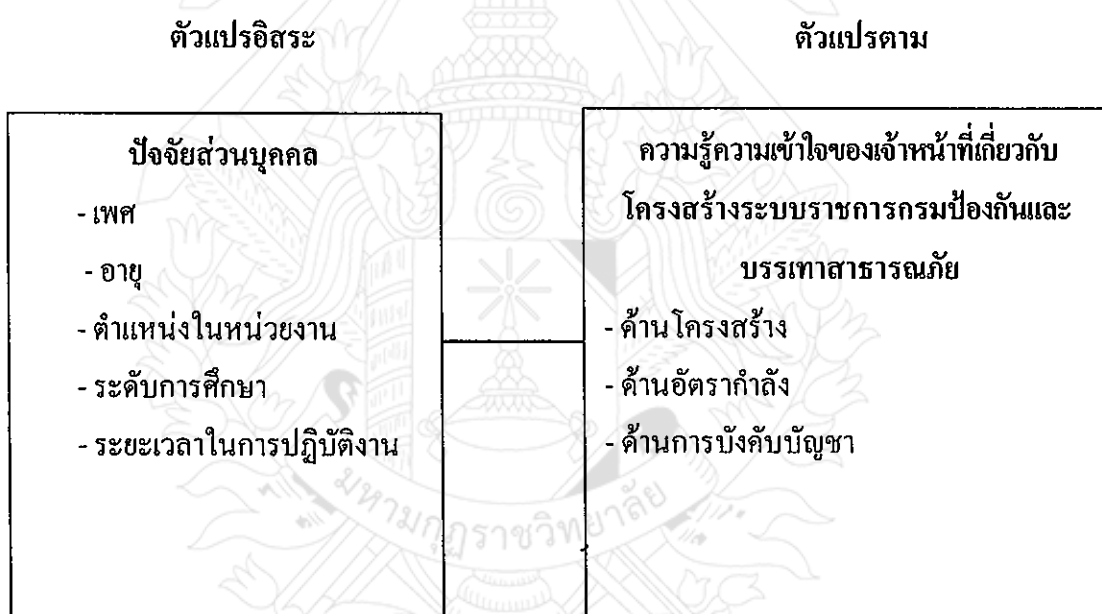
²⁹วรรณ มาอำมหัดกาเซ็ม, “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดวางระบบการควบคุมภายในของผู้บริหารในหน่วยรับตรวจ จังหวัดสระแก้ว”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2546, 56 หน้า.

³⁰สนธยา แก้วหาญ, “ความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2546, 84 หน้า.

งประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก การทดสอบสมมติฐานพบว่าข้าราชการที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้าราชการที่มี เพศ อายุ หน่วยงานที่สังกัด และระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไม่แตกต่างกัน³¹

2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้นำข้อสรุปของ วรเดช จันทรร และอุทัย เลาหวิเชียร ที่ได้ศึกษาการจัด โครงสร้างและรูปแบบงานขององค์การมาเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้³²

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

³¹สุภาภรณ์ จันทร์พัฒนา, “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน”, รายงานการค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2546, 148 หน้า.

³²วรเดช จันทรร และอุทัย เลาหวิเชียร, “การจัด โครงสร้างและรูปแบบงานขององค์การวิชาชีพในประเทศไทย กรณีศึกษาทนายความ”, รายงานการวิจัย, อ่างแก้ว, หน้า 19.

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยได้กำหนดวิธีการตามประเด็นดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยาและแม่ฮ่องสอน กลุ่มประชากรทั้งหมด ดังนี้

จังหวัดเชียงใหม่	จำนวน	32	คน
จังหวัดเชียงราย	จำนวน	24	คน
จังหวัดลำพูน	จำนวน	25	คน
จังหวัดลำปาง	จำนวน	30	คน
จังหวัดพะเยา	จำนวน	23	คน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	จำนวน	16	คน
จำนวนทั้งหมด	รวม	150	คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน

และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D. W. Morgan ได้จำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง 108 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น¹ (Stratified Sampling) และนำไปคิดสัดส่วนต่อเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 108 คน จากเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน จำนวน 150 คน

3.2.2 จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนจังหวัดเป็น 6 กลุ่ม

3.2.3 แบ่งจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างออกตามจำนวนเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด โดยใช้สูตรของ Nagtalon

$$\text{สูตร} \quad n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

กำหนดให้ n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_1 = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละกลุ่มจะได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

¹ ธานีรินทร์ ศิลปะจารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : วี.อินเตอร์ปริ้นท์, 2548), หน้า 62.

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัด ภาคเหนือ ตอนบน

ตำบล	ประชาชนที่มาใช้บริการเงินกู้	สูตรการคำนวณ	กลุ่มตัวอย่าง(ตน)
จังหวัดเชียงใหม่	32	32 x 108 /150	23
จังหวัดเชียงราย	24	24 x 108 /150	17
จังหวัดลำพูน	25	25 x 108 /150	18
จังหวัดลำปาง	30	30 x 108 /150	22
จังหวัดพะเยา	23	23 x 108 /150	17
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	16	16 x 108 /150	11
รวม	150		108

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาวิจัยได้เลือกกลุ่มประชากรที่จะศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะกลุ่มเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เชิงปริมาณ (Quantitative) เป็นคำถามปลายปิด และเป็นแบบคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม เป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามตามลักษณะของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ อัตราเงินเดือน ระดับการศึกษา ตำแหน่งในหน่วยงาน ระยะเวลาปฏิบัติงาน เป็นคำถามแบบปลายปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ใน 3 ด้าน รวมทั้งหมด 45 ข้อ ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านอัตราค่าจ้าง และด้านการบังคับบัญชา ซึ่งผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบ โดยคำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 2 แบบ คือ ใช่ ไม่ใช่ ลักษณะคำถามมีทั้งเชิงบวก และเชิงลบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น

	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
ใช่	1	0
ไม่ใช่	0	1

คำถามเชิงบวก หมายถึง ข้อคำถามที่ผู้ตอบตอบว่า “ใช่” หมายถึงตอบถูก จะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” หมายถึงตอบผิด จะได้ 0 คะแนน ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามข้อที่ 1,3,4,6,9,11,12,13, 14,16,17,19,22,24,25,26,28,30,31,33,34,37,40,41,44

คำถามเชิงลบ หมายถึง ข้อคำถามที่ผู้ตอบตอบว่า “ใช่” หมายถึงตอบผิด จะได้ 0 คะแนน ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” หมายถึงตอบถูก จะได้ 1 คะแนน ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามข้อที่ 2,5,7,8,10,15,18, 20,21,23,27,29,32,35,36,38,39,42,43,45

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจจากเจ้าหน้าที่

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.4.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ศึกษาทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- นำผลการศึกษาที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3.4.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

- นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Index of Term Objective Congruence) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้

- นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และข้อเสนอแนะกลับมาปรับแก้อีกครั้ง แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

- นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่ประชากรที่จะศึกษา นั่นคือ เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตาก จำนวน 20 คน และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น เป็นมาตราส่วนอัลฟา (Alpha Scales) ของครอนบาค (Cronbachs's alpha) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95 % โดยกำหนดค่าการ

ตรวจสอบที่ 0.75 ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 0.7622 แสดงว่า แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อถือได้ในระดับที่น่าพอใจ

- นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชากรจริง คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.5.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยมกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาเพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบนและขออนุญาตเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่

3.5.2 ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล คือผู้วิจัยเอง โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสอบถามผู้ให้ข้อมูล คือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 108 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติคอมพิวเตอร์ทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้สถิติการหาค่าความถี่และค่าร้อยละแล้วเสนอแบบความเรียง

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะใช้สถิติการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ดังนี้

การแบ่งกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจโดยรวม ใช้เกณฑ์แบบอิงกลุ่ม² โดยใช้คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีคะแนนเต็ม 45 คะแนน เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจ โดยแบ่งเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจ เป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตร ดังนี้

²ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ, (สงขลา : ภาควิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548), หน้า 6.

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{45 - 0}{3} = 15$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

เจ้าหน้าที่ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย	มีค่าคะแนนระหว่าง 0-15 คะแนน
เจ้าหน้าที่ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง	มีค่าคะแนนระหว่าง 16-30 คะแนน
เจ้าหน้าที่ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก	มีค่าคะแนนตั้งแต่ 31 คะแนนขึ้นไป

3.6.3 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ กับปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าเอฟ (F -test) และค่าความแปรปรวน (p) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) หากพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)

3.6.4 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจจากเจ้าหน้าที่ จะใช้การหาค่าความถี่แล้วเสนอแบบตาราง

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการทำวิจัยอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งในหน่วยงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

3.7.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สารนิพนธ์เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน ด้วยวิธีแจกแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ จำแนกได้ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล เพศ อายุ ตำแหน่งในหน่วยงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จะใช้สถิติการหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับปัจจัยที่มีจำนวน 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อหาค่าเปรียบเทียบกับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย โดยการหาค่าความถี่

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 108 คน นำเสนอโดยใช้ค่าร้อยละ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	61	56.5
หญิง	47	43.5
รวม	108	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเพศชาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และเป็นเพศหญิง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25 ปี ลงมา	7	6.4
26 – 35 ปี	37	34.3
36 – 45 ปี	33	30.6
46 ขึ้นไป	31	28.7
รวม	108	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมาอายุ 36-45 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 อายุ 46-55 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 ลำดับสุดท้าย อายุ 25 ปีลงมา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งในหน่วยงาน

ตำแหน่งในหน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการระดับ 1 – 5	9	8.4
ข้าราชการระดับ 6 - 7	28	25.9
ข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป	4	3.7
พนักงานราชการ	46	42.6
ลูกจ้างประจำ	21	19.4
รวม	108	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานราชการ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 42.6 รองลงมาข้าราชการระดับ 6-7 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 ลูกจ้างประจำ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ข้าราชการระดับ 1-5 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 ลำดับสุดท้ายข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	4	3.7
มัธยมศึกษา	12	11.1
ปวช./ปวส.	21	19.5
ปริญญาตรี	53	49.1
สูงกว่าปริญญาตรี	18	16.7
รวม	108	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมาเป็นระดับ ปวช./ปวส. จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 มัธยมศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ลำดับสุดท้ายประถมศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	10	9.3
1-3 ปี	36	33.3
มากกว่า 3 ปี	62	57.4
รวม	108	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานมากกว่า 3 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมา 1-3 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ลำดับสุดท้ายน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ตารางที่ 4.6 แสดงความถี่และค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในด้านโครงสร้าง

ด้านโครงสร้าง	ใช่	ไม่ใช่	เฉลี่ย
1.การกำหนดนโยบาย / แผนงาน ด้านการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย จังหวัดสามารถกำหนดและดำเนินการได้เองตามความ เหมาะสมของลักษณะพื้นที่และลักษณะความเสี่ยงของภัย โดยให้ สอดคล้องกับแผน ปภ.แห่งชาติ	96 (88.9)	12 (11.1)	ใช่
2.การพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยใน พื้นที่ อยู่ในดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด	33 (30.6)	75 (69.4)	ไม่ใช่
3.การขออนุมัติเงินทศรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงาน ปภ. จังหวัด สามารถเป็นหน่วยขออนุมัติเบิกจ่ายได้เอง	65 (39.8)	43 (60.2)	ใช่
4. จังหวัดและสำนักงาน ปภ. จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการ บูรณาการการบริหารจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วใน พื้นที่	91 (84.3)	17 (15.7)	ใช่
5. สำนักงาน ปภ. จังหวัด มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายอำนวยการและบริหารทั่วไป ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ และฝ่าย สงเคราะห์ผู้ประสบภัย	38 (35.2)	70 (64.8)	ไม่ใช่
6.ได้มีการจัดตั้งกลุ่มงานยุทธศาสตร์และการจัดการ เพิ่มขึ้นใน โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงาน ปภ. จังหวัด	100 (92.6)	8 (7.4)	ใช่
7.ในการจัดส่งเอกสารหลักฐานขอใช้เงินทศรองราชการที่หน่วย ดำเนินการได้ใช้จ่ายไปแล้วนั้น หน่วยดำเนินการต้องรวบรวมเอกสาร ส่งให้ที่ทำการปกครองจังหวัด เพื่อส่งต่อให้สำนักงาน ปภ. จังหวัด และ กรม ปภ. ต่อไป	32 (29.6)	76 (70.4)	ไม่ใช่
8.การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยสำนักงาน ปภ. จังหวัดจะต้อง ดำเนินการให้แล้วเสร็จทันที ภายในระยะเวลา 3 เดือน	26 (24.1)	82 (75.9)	ไม่ใช่

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านโครงสร้าง	ใช่	ไม่ใช่	เฉลี่ย
9. สำนักงาน ปก. จังหวัดสามารถนำเสนอแผนงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านงบประมาณของจังหวัดได้	93 (86.1)	15 (13.9)	ใช่
10. มีการจัดตั้งสำนักงาน ปก. จังหวัดทั้งหมด 76 แห่งทั่วประเทศ	44 (40.7)	64 (59.3)	ไม่ใช่
11. สำนักงาน ปก. จังหวัดมีหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด	103 (95.4)	5 (4.6)	ใช่
12. สำนักงาน ปก. จังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน ปก. จังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่แต่ละจังหวัด	104 (96.3)	4 (3.7)	ใช่
13. สำนักงาน ปก. จังหวัด มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลการบรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในจังหวัด	103 (95.4)	5 (4.6)	ใช่
14. สำนักงาน ปก. จังหวัด ถือเป็นตัวแทนของ กรม ปก. และศูนย์ ปก. เขต ในการปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	98 (90.7)	10 (9.3)	ใช่
15. การเฝ้าระวัง รับแจ้งเหตุ รายงานและติดตามสถานการณ์จะทำเมื่อถึงฤดูกาล ของสาธารณภัยเท่านั้น	78 (72.2)	30 (27.8)	ไม่ใช่

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในด้าน โครงสร้าง พบว่า มีข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 12 สำนักงาน ปก. จังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน ปก. จังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในพื้นที่แต่ละจังหวัด จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 96.3 รองลงมา คือ ข้อที่ 11 สำนักงาน ปก. จังหวัดมีหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด และข้อที่ 13 สำนักงาน ปก. จังหวัดมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลการบรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 และข้อที่ 6 การที่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มงานยุทธศาสตร์และการจัดการเพิ่มขึ้นในโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงาน ปก. จังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูกเป็นอันดับสาม จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 92.6

สำหรับข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบได้น้อยคือ ข้อที่ 15 การเฝ้าระวัง รับแจ้งเหตุ รายงานและติดตามสถานการณ์ จะทำเมื่อถึงฤดูกาลของสาธารณภัยเท่านั้น มีเจ้าหน้าที่ตอบถูกน้อยที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8

ตารางที่ 4.7 แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านโครงสร้าง

จำนวน (คน) ตอบว่า ถูก	เกณฑ์ระดับคะแนน	เกณฑ์ระดับความรู้
45	11-15	มาก
63	6-10	ปานกลาง
-	0-5	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในด้านโครงสร้าง เมื่อพิจารณาเป็นเกณฑ์ระดับความรู้มีเจ้าหน้าที่ ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 45 คน และมีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 63 คน

ตารางที่ 4.8 แสดงความถี่และค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านอัตรากำลัง

ด้านอัตรากำลัง	ใช่	ไม่ใช่	เฉลี่ย
16. มีการขยายกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ปก. จังหวัด โดยการเกลี่ยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มาจากศูนย์ ปก. เขต และส่วนกลาง	94 (87.0)	14 (13.0)	ใช่
17.สำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถร้องขอกำลังเจ้าหน้าที่สนับสนุนจาก กรม ปก./ ศูนย์ ปก. เขตหรือจังหวัดข้างเคียง ได้ในกรณีเกิดภัยพิบัติ ขนาดใหญ่ และคาดว่าจะเกินขีดความสามารถของจังหวัด	99 (91.7)	9 (8.3)	ใช่
18. ศูนย์ ปก. เขต จะต้องถูกยุบเพื่อโยกย้ายกำลังเจ้าหน้าที่ ไปปฏิบัติราชการในสำนักงาน ปก. จังหวัด	30 (27.8)	78 (72.2)	ไม่ใช่
19.มีการยุบเลิกตำแหน่งบางตำแหน่ง เพื่อปรับปรุงไปเป็นตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด (8 บก.)	66 (61.1)	42 (38.9)	ใช่
20.มีการจัดสรรบุคลากรให้ไปปฏิบัติงานในระดับอำเภอเพื่อรองรับ และเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนอย่างทันที่	45 (41.7)	63 (58.3)	ไม่ใช่

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านอัตรากำลัง	ใช่	ไม่ใช่	เฉลี่ย
21. การแต่งตั้งคณะกรรมการในแผน ปก. จังหวัด จะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ 1 คน และมีรองผู้ว่าราชการที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ 1 คน เท่านั้น	65 (60.2)	43 (39.8)	ไม่ใช่
22. ในการจัดกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปก. จังหวัดจะคำนึงถึงโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละจังหวัด เช่น สถาภูมิประเทศ ขนาดของพื้นที่ และจำนวนประชากร เป็นต้น	87 (80.6)	21 (19.4)	ใช่
23. หากเกิดสถานการณ์ภัยรุนแรง สำนักงาน ปก. จังหวัดไม่สามารถประสานงานกับหน่วยทหารในพื้นที่ให้เข้ามาดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้ เว้นแต่หน่วยทหารจะขอเข้ามาดำเนินการเอง	82 (75.9)	26 (24.1)	ไม่ใช่
24. เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปก. จังหวัดสามารถร่วมเป็นผู้แทน/คณะทำงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัดและอำเภอได้	99 (91.7)	9 (8.3)	ใช่
25. การแบ่งงานเป็นฝ่ายต่าง ๆ ภายในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม	12 (11.1)	96 (88.9)	ใช่
26. ในการพิจารณาอัตรากำลังคนจะมีปัจจัยด้านความถี่ของการเกิดสาธารณภัยในพื้นที่มาประกอบการพิจารณาเพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่แท้จริง	86 (79.6)	22 (20.4)	ใช่

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในด้านอัตรากำลัง พบว่า มีข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 17 สำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถร้องขอกำลังเจ้าหน้าที่สนับสนุนจากกรม ปก./ ศูนย์ ปก. เขตหรือจังหวัดข้างเคียง ได้ในกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ และคาดว่าจะเกินขีดความสามารถของจังหวัด และ ข้อที่ 24 เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปก. จังหวัดสามารถร่วมเป็นผู้แทน/คณะทำงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัดและอำเภอได้ จำนวน 99 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมา คือ ข้อที่ 16 มีการขยายกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ปก. จังหวัด โดยการเกลี่ยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มาจากศูนย์ ปก. เขต และส่วนกลาง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 87.0

สำหรับข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบได้น้อย คือ ข้อที่ 25 การแบ่งงานเป็นฝ่ายต่าง ๆ ภายในศูนย์
 อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม มีเจ้าหน้าที่ตอบถูกน้อย
 ที่สุดจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1

ตารางที่ 4.9 แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านอัตรากำลัง

จำนวน (คน) ตอบว่า ถูก	เกณฑ์ระดับคะแนน	เกณฑ์ระดับความรู้
75	8-11	มาก
33	4-7	ปานกลาง
-	0-3	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านอัตรากำลัง เมื่อ
 พิจารณาเป็นเกณฑ์ระดับความรู้ มีเจ้าหน้าที่ที่มีเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 75 คน
 และมีเกณฑ์ระดับความรู้ปานกลาง จำนวน 33 คน

ตารางที่ 4.10 แสดงความถี่ และค่าร้อยละ ของความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านการบังคับ
 บัญชา

ด้านการบังคับบัญชา	ใช่	ไม่ใช่	เฉลี่ย
27. อธิบดีกรม ปก. สามารถมอบอำนาจการบังคับบัญชา การอนุมัติ อนุญาต และการสั่งการ ให้แก่หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด ได้ทั้งหมด เนื่องจาก สำนักงาน ปก. จังหวัดเป็นหน่วยงานภายในของกรม ปก. ที่ปฏิบัติงานจริง ในพื้นที่	64 (59.3)	44 (40.7)	ไม่ใช่
28. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด ถือเป็นหัวหน้าส่วนราชการใน ระดับจังหวัดที่มีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายใน การปฏิบัติราชการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแทนผู้ว่า ราชการจังหวัด	86 (79.6)	22 (20.4)	ใช่
29. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถลงนามในประกาศภัยพิบัติ ได้ในกรณีที่เป็นภัยพิบัติขนาดเล็ก	37 (34.3)	71 (65.7)	ไม่ใช่

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านการบังคับบัญชา	ใช่	ไม่ใช่	เฉลี่ย
30. การพิจารณาผลงาน หรือการเลื่อนขั้นของเจ้าหน้าที่ จะอยู่ในอำนาจการตัดสินใจและการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้บังคับบัญชาโดยตรง	65 (60.2)	43 (39.8)	ใช่
31. สำนักงาน ป.ก. จังหวัดเป็นหน่วยธุรการในการจัดทำประกาศภัยพิบัติของจังหวัด	96 (88.9)	12 (11.1)	ใช่
32. หัวหน้าสำนักงาน ป.ก. จังหวัด มีอำนาจในการบังคับให้ประชาชนอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยได้ ตามพรบ. ปก. พ.ศ. 2550	66 (61.1)	42 (38.9)	ไม่ใช่
33. การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ระดับจังหวัดในแต่ละภัย มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ	103 (95.4)	5 (4.6)	ใช่
34. หากเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติขั้นรุนแรง ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมีคำสั่งให้ปรับบทบาทหน้าที่ของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ได้ตามความเหมาะสมและระดับความรุนแรงของสถานการณ์	101 (93.5)	7 (6.5)	ใช่
35. หัวหน้าสำนักงาน ป.ก. จังหวัด สามารถลงนามเพื่อประกาศใช้แผน ปก. ระดับจังหวัดได้	31 (28.7)	77 (71.3)	ไม่ใช่
36. เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติขึ้นในท้องที่ใดก็ตาม หัวหน้าสำนักงาน ป.ก. จังหวัดจะต้องเป็นผู้บัญชาการ ณ จุดเกิดเหตุ ทุกครั้ง	23 (21.3)	85 (78.7)	ไม่ใช่
37. เมื่อคาดว่าจะเกิดหรือเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถประกาศภัยพิบัติฉุกเฉินได้	88 (81.5)	20 (18.5)	ใช่
38. กรณีเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติฉุกเฉินในท้องที่ หัวหน้าสำนักงาน ป.ก. จังหวัด สามารถมีคำสั่งให้อำเภอท้องที่นั้นๆ จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ระดับอำเภอท้องที่นั้นได้ทันที	42 (38.9)	66 (61.1)	ไม่ใช่
39. ผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถอนุมัติขยายวงเงินทศรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดได้ ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติรุนแรง	68 (63.0)	40 (37.0)	ไม่ใช่
40. หากเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการควบคุม กำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด	103 (95.4)	5 (4.6)	ใช่

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านการบังคับบัญชา	ใช่	ไม่ใช่	เฉลี่ย
41.ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดสามารถออกประกาศแจ้งเตือน ให้อำเภอ/ท้องถิ่น เผื่อระวัง ติดตามสถานการณ์ภัยที่อาจจะเกิดขึ้น	94 (87.0)	14 (13.0)	ใช่
42.การดำเนินการกิจของสำนักงาน ป.ก. จังหวัด ทั้งหมดอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ศูนย์ ป.ก. เขต	63 (58.3)	45 (41.7)	ไม่ใช่
43. การประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ) มีปลัดจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการพิจารณาการประชุม	75 (69.4)	33 (30.6)	ไม่ใช่
44.หัวหน้าสำนักงาน ป.ก. จังหวัดมีฐานะเป็นเลขานุการศูนย์อำนาจการความปลอดภัยทางถนนระดับจังหวัด	100 (92.6)	8 (7.4)	ใช่
45.หัวหน้าสำนักงาน ป.ก. จังหวัดสามารถลงนามอนุมัติ การฝึกอบรมอปพร. ที่จัดขึ้นภายในจังหวัดได้	35 (32.4)	73 (67.6)	ไม่ใช่

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในด้านการบังคับบัญชา พบว่า มีข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 33 การจัดตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ ระดับจังหวัดในแต่ละภัย มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการศูนย์ฯ และข้อที่ 40 หากเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการควบคุม กำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 รองลงมา คือ ข้อที่ 34 หากเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติขั้นรุนแรง ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมีคำสั่งให้ปรับบทบาทหน้าที่ของศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ ได้ตามความเหมาะสมและระดับความรุนแรงของสถานการณ์ มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 93.5 และ ข้อที่ 44 หัวหน้าสำนักงาน ป.ก. จังหวัดมีฐานะเป็นเลขานุการศูนย์อำนาจการความปลอดภัยทางถนนระดับจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 92.6

สำหรับข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบได้น้อย คือ ข้อที่ 43 การประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ) มีปลัดจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการพิจารณาการประชุม มีเจ้าหน้าที่ตอบถูกน้อยที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6

ตารางที่ 4.11 แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านการบังคับบัญชา

จำนวน (คน) ตอบถูก	เกณฑ์ระดับคะแนน	เกณฑ์ระดับความรู้
70	13-19	มาก
38	7-12	ปานกลาง
-	0-6	น้อย

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในด้านการบังคับบัญชา เมื่อพิจารณาเป็นเกณฑ์ระดับความรู้ มีเจ้าหน้าที่ที่มีเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 70 คน และมีเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 38 คน

ตารางที่ 4.12 แสดงการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ในทุกด้าน

จำนวน (คน) ตอบถูก	เกณฑ์ระดับคะแนน	เกณฑ์ระดับความรู้
70	31-45	มาก
38	16-30	ปานกลาง
-	0-15	น้อย

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การวัดระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นเกณฑ์ระดับความรู้ทุกด้าน มีเจ้าหน้าที่ที่มีเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจมาก มีจำนวน 70 คน และมีเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 38 คน

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัย ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในหน่วยงาน และระยะเวลาปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับปัจจัยที่มีจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับปัจจัยที่มีจำนวนมากกว่า 2 กลุ่ม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least – Significant Different) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	61	31.79	4.502	มาก
หญิง	47	31.79	3.923	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	61	31.79	4.502	0.000	1.000
หญิง	47	31.79	3.923		

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
25 ปี ลงมา	7	28.14	4.451	ปานกลาง
26 – 35 ปี	37	31.84	3.686	มาก
36 – 45 ปี	33	32.58	3.984	มาก
46 ขึ้นไป	31	31.71	4.811	มาก
รวม	108	31.79	4.241	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	113.770	3	37.923	2.179	.095
ภายในกลุ่ม	1810.332	104	17.407		
รวม	1924.102	107			

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งในหน่วยงาน

ตำแหน่งในหน่วยงาน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ข้าราชการระดับ 1 – 5	9	33.78	2.728	มาก
ข้าราชการระดับ 6 - 7	28	33.71	4.293	มาก
ข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป	4	37.00	1.826	มาก
พนักงานราชการ	46	30.91	3.687	มาก
ลูกจ้างประจำ	21	29.29	4.064	ปานกลาง
รวม	108	31.79	4.241	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งในหน่วยงาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งในหน่วยงาน

ตำแหน่งในหน่วยงาน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	414.894	3	103.724	7.079	.000*
ภายในกลุ่ม	1509.208	104	14.653		
รวม	1924.102	107			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งในหน่วยงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD (Least – Significant Different) ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ที่มีตำแหน่งในหน่วยงานแตกต่างกัน ด้วยวิธีการ LSD (Least – Significant Different)

ตำแหน่งในหน่วยงาน	ข้าราชการ ระดับ 1-5	ข้าราชการ ระดับ 6 - 7	ข้าราชการ ระดับ 8 ขึ้นไป	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ประจำ
ข้าราชการระดับ 1 – 5	-	-	-	2.86*	4.49*
ข้าราชการระดับ 6 - 7	-	-	-	2.80*	4.43*
ข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป	-	-	-	6.09*	7.71*
พนักงานราชการ	-	-	-	-	-
ลูกจ้างประจำ	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งในหน่วยงาน ข้าราชการระดับ 1-5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ ข้าราชการระดับ 6-7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ และข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	4	27.00	1.826	มาก
มัธยมศึกษา	12	31.33	3.447	มาก
ปวช./ปวส.	21	30.00	4.561	มาก
ปริญญาตรี	53	32.19	4.123	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	18	34.06	3.605	ปานกลาง
รวม	108	31.79	0.408	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	262.378	4	65.594	4.066	.004*
ภายในกลุ่ม	1661.724	103	16.133		
รวม	1924.102	107			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD (Least – Significant Different) ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้วยวิธีการ LSD (Least – Significant Different)

ระดับการศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	ปวช./ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ประถมศึกษา	-	-	-	-5.19*	-7.06*
มัธยมศึกษา	-	-	-	-	-
ปวช./ปวส.	-	-	-	-2.19*	-4.06*
ปริญญาตรี	-	-	-	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับ ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับการศึกษา ปวช./ปวส. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับ ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนมัธยมศึกษาไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
น้อยกว่า 1 ปี	10	31.00	3.367	มาก
1-3 ปี	36	31.25	4.017	มาก
มากกว่า 3 ปี	62	32.23	4.488	มาก
รวม	108	31.79	4.241	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสังกัดกรม ปก. มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	28.513	2	14.257	0.790	.457
ภายในกลุ่ม	1895.589	105	18.053		
รวม	1924.102	107			

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของ
เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ตารางที่ 4.25 แสดงความถี่ของปัญหา เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย

ปัญหา	ความถี่
ด้านโครงสร้าง	
1. ความซ้ำซ้อนในบางภารกิจระหว่าง สำนักงาน ปก. จังหวัดและศูนย์ ปก. เขต ซึ่ง ทำให้เกิดความสับสน และความเข้าใจไม่ตรงกัน	38
2. การเบิกจ่ายเงินสวัสดิการต่างๆ ทำได้ล่าช้า เพราะต้องส่งเบิกไปยังหน่วยงานต้น สังกัดของเจ้าหน้าที่คนนั้นๆ	1
รวม	39
ด้านอัตราค่าจ้าง	
1. อัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน ปก. จังหวัด มีจำนวนน้อย กว่าปริมาณงาน และภารกิจที่ต้องปฏิบัติ	9
2. การไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับอำเภอ ทำให้การประสานงานด้าน ต่างๆ เป็นไปด้วยความล่าช้าและยากลำบาก	3
รวม	12
ด้านการบังคับบัญชา	
1. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ทราบถึงขอบเขตและอำนาจตามกฎหมาย ในการบังคับ บัญชาและการสั่งการของหัวหน้าหน่วยงาน	50
2. การปฏิบัติงานในบางกิจกรรม เจ้าหน้าที่ยังเข้าใจและยึดกับขั้นตอนแนวทางการ ปฏิบัติแบบเดิม เช่น เข้าใจว่าปลัดจังหวัดยังเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ	45
รวม	95

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหา เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในด้านโครงสร้าง คือ ความซ้ำซ้อนในบางภารกิจระหว่าง
สำนักงาน ปก. จังหวัดและศูนย์ ปก. เขต ซึ่งทำให้เกิดความสับสน และความเข้าใจไม่ตรงกัน

คิดเป็นร้อยละ 96.43 ด้านอัตรากำลัง คือ อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน ปก. จังหวัด มีจำนวนน้อยกว่าปริมาณงาน และภารกิจที่ต้องปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 75 ด้านการบังคับบัญชา คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ทราบถึงขอบเขตและอำนาจตามกฎหมาย ในการบังคับบัญชาและการสั่งการของหัวหน้าหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 52.63

ตารางที่ 4.26 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะ แนวทางการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านโครงสร้าง	
1. ควรมีการจัดตั้งสำนักงาน ปก. อำเภอ ขึ้นเพื่อความรวดเร็วของการประสานงานในระดับพื้นที่	8
2. การเบิกจ่ายเงินสวัสดิการควรดำเนินการ ณ หน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นปฏิบัติงานจริง เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการเบิกจ่าย	1
รวม	9
ด้านอัตรากำลัง	
1. ควรปรับเกลี่ยกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ให้เหมาะสมกับปริมาณงานและภารกิจในแต่ละจังหวัด	5
2. หากเกิดสถานการณ์สาธารณภัยรุนแรงขนาดใหญ่ควรประสานขอกำลังเจ้าหน้าที่สนับสนุนทั้งจากฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน	2
รวม	7
ด้านการบังคับบัญชา	
1. ควรจัดทำหนังสือคู่มือ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานและเพื่ออธิบายถึงขอบเขตและอำนาจตามกฎหมาย ในการบังคับบัญชาและการสั่งการของหัวหน้าหน่วยงาน	5
2. ควรมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง เข้ามาอบรมและซักซ้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงาน ให้แก่เจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ปก. จังหวัดอย่างสม่ำเสมอ	2
รวม	7

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีแนวทางส่งเสริมเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในด้านโครงสร้าง คือ ควรมีการจัดตั้งสำนักงาน ปก.

อำเภอ ขึ้นเพื่อความรวดเร็วของการประสานงานในระดับพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 88.88 ด้าน
อัตราค่าจ้าง คือ ควรปรับเกลี่ยกรอบอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ให้เหมาะสมกับปริมาณงานและภารกิจใน
แต่ละจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 71.42 ด้านการบังคับบัญชา คือ ควรจัดทำหนังสือคู่มือ เกี่ยวกับ
แนวทางการดำเนินงานและเพื่ออธิบายถึงขอบเขตและอำนาจตามกฎหมาย ในการบังคับบัญชาและ
การสั่งการของหัวหน้าหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 71.42

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ของเจ้าหน้าที่ที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง ในหน่วยงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบ ราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาใน ครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวนทั้งหมด 108 คน สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบ สมมติฐาน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับปัจจัยที่มีจำนวน 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ การทดสอบ ค่าเอฟ (F-test) โดยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อหาค่า เปรียบเทียบตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least-Significant Different) และ นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 108 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีช่วงอายุ 26-35 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 มีตำแหน่งเป็นพนักงานราชการ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 42.6 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานมากกว่า 3 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4

5.1.2 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยรวมทั้งสามด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ระดับมาก จำนวน 70 คน และมีระดับความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ระดับปานกลาง จำนวน 38 คน ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ด้านโครงสร้าง สรุปว่า โดยรวมเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ระดับปานกลาง จำนวน 63 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อจากค่าความถี่และค่าร้อยละ พบว่า ข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 12 สำนักงาน ป.ภ. จังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน ป.ภ. จังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ในพื้นที่แต่ละจังหวัด จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 96.3 รองลงมา คือ ข้อที่ 11 สำนักงาน ป.ภ. จังหวัดมีหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยกับ หน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด และข้อที่ 13 สำนักงาน ป.ภ. จังหวัดมีหน้าที่รวบรวมข้อมูล การบรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 และข้อที่ 6 การที่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มงานยุทธศาสตร์และการจัดการเพิ่มขึ้นในโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงาน ป.ภ. จังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูกเป็น อันดับสาม จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 92.6

สำหรับข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบได้น้อยคือ ข้อที่ 15 การเฝ้าระวัง รับแจ้งเหตุรายงาน และ ติดตาม สถานการณ์ จะทำเมื่อถึงฤดูกาลของสาธารณภัยเท่านั้น มีเจ้าหน้าที่ตอบถูกน้อยที่สุด จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 27.8

ด้านอัตราค่าจ้าง สรุปว่า โดยรวมเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ระดับมาก จำนวน 75 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อจากค่าความถี่และร้อยละ พบว่า ข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 17 คือ สำนักงาน ป.ภ. จังหวัด สามารถร้องขอค่าจ้างเจ้าหน้าที่สนับสนุนจากกรม ป.ภ./

ศูนย์ ปภ.เขตหรือจังหวัดข้างเคียง ได้ในกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ และคาดว่าจะเกินขีดความสามารถของจังหวัด และข้อที่ 24 เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปภ. จังหวัด สามารถร่วมเป็นผู้แทน/คณะทำงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัดและอำเภอ ได้มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมา คือข้อที่ 16 มีการขยายกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ปภ.จังหวัด โดยการเกลี่ยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มาจากศูนย์ ปภ.เขต และส่วนกลางมีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 87.0

สำหรับข้อที่ตอบได้น้อยคือ ข้อที่ 25 การแบ่งงานเป็นฝ่ายต่าง ๆ ภายในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม มีเจ้าหน้าที่ตอบถูกน้อยที่สุดจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1

ด้านการบังคับบัญชา สรุปว่า โดยรวมเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ระดับมาก จำนวน 70 คน เมื่อพิจารณารายชื่อจากค่าความถี่และร้อยละ พบว่า มีข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 33 การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ระดับจังหวัดในแต่ละภัย มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ และข้อที่ 40 หากเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการควบคุมกำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 รองลงมา คือ ข้อที่ 34 หากเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติขั้นรุนแรง ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมีคำสั่งให้ปรับบทบาทหน้าที่ของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ได้ตามความเหมาะสมและระดับความรุนแรงของสถานการณ์ มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 93.5 และ ข้อที่ 44 หัวหน้าสำนักงาน ปภ.จังหวัดมีฐานะเป็นเลขานุการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนระดับจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ตอบถูก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 92.6

สำหรับข้อที่เจ้าหน้าที่ตอบได้น้อยคือ ข้อที่ 43 การประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ) มีปลัดจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการพิจารณาภาวะการประชุมมีเจ้าหน้าที่ตอบถูกน้อยที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

เพศ

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกัน

อายุ

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตำแหน่งในหน่วยงาน

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งในหน่วยงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งข้าราชการระดับ 1-5 มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งพนักงานราชการและลูกจ้างประจำ เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งข้าราชการระดับ 6-7 มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งพนักงานราชการและลูกจ้างประจำ และเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไปมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งพนักงานราชการและลูกจ้างประจำ

ระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี เจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับปวช./ปวส. มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลกับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ตำแหน่งในหน่วยงาน และระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยทางด้าน เพศ อายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีผลกับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 จากการศึกษา ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีระดับ ความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างบริหารราชการของกรมซึ่งมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหาร ราชการจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยรวมทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 70 คน ทั้งนี้ เนื่องจาก การปรับโครงสร้างการบริหารราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น ได้มีการ ดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ดังนี้

1) มีการศึกษาถึงข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้ ผลกระทบ อีกทั้งยังมีการสอบถามถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในสังกัด ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เพื่อให้ได้ ข้อสรุปที่ชัดเจนก่อนจะมีการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีมติเห็นชอบดำเนินการประกาศเป็น กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2) มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อซักซ้อมทำความเข้าใจและชี้แจงถึงแนวทางการปฏิบัติงาน ในรูปแบบการบริหารราชการแบบใหม่ และในส่วนของผู้บริหารระดับกลางและระดับต้นของกรม อาทิ เช่น หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทุกจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงาน เพื่อจะได้นำไปใช้ในหน่วยงานของตน เมื่อมีการประกาศปรับ โครงสร้างกรมอย่างเป็นทางการ

3) มีหนังสือถึงสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เพื่อแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ ในสังกัด ได้รับทราบถึงแนวทางการปฏิบัติงานที่อาจปรับเปลี่ยนเมื่อมีการปรับ โครงสร้างการบริหารราชการ โดยสามารถศึกษารายละเอียดได้จากหนังสือสั่งการ และเว็บไซต์ของกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย จึงทำให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่วน ใหญ่ต้องทำการศึกษาและเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานที่จะเปลี่ยน ไป เมื่อมีการปรับ โครงสร้าง ของกรม เพื่อความถูกต้องและรวดเร็วในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เกิดสถานการณ์ ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ จันทร์พัฒนา ที่ได้ ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจ ของข้าราชการที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พบว่า ข้าราชการมีความรู้ความเข้าใจต่อ ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างที่ ทำการศึกษานั้น ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณหรือบริหารงบประมาณโดยตรง จึงทำ ให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อีกทั้งรัฐบาลยังได้มีนโยบายให้ ปรับปรุงกระบวนการจัดทำงบประมาณ โดยให้เริ่มนำแนวทางการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานมาใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี จึงทำให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องศึกษาและ ทำความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดากร ศรีพระราม

ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล กรณีศึกษาโรงพยาบาลราชวิถี พบว่า บุคลากรพยาบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถึงร้อยละ 86.7 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันธยา แก้วหาญ ที่ได้ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการบริหารงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เนื่องจากประชากรที่ทำการศึกษานั้น ประกอบด้วย ผู้บริหารและหัวหน้าแผนงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ความเกี่ยวข้อง โดยตรงกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านโครงสร้าง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 63 คน ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินการดำเนินงาน เป็นไปด้วยความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด จึงได้ กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ให้สำนักงาน ปก. จังหวัด เหมาะสำหรับการประสานงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับหน่วยงานต่างๆภายในจังหวัด มากกว่าการลงพื้นที่ปฏิบัติ แต่สำหรับเจ้าหน้าที่ในกลุ่มของ ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ ยังไม่เข้าใจถึงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ จึงทำให้ ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ .2546-2550) (ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน) ที่ให้หน่วยงานทบทวนการจัด โครงสร้างองค์การ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพื่อรองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน รวมถึง พยายามปรับรูปแบบการทำงานให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว

ด้านอัตรากำลัง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก จำนวน 75 คน ทั้งนี้ เนื่องจากการปรับเพิ่ม/ลด/โยกย้าย อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรง จึงทำให้ เจ้าหน้าที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ ว่าแนวโน้มของการปรับเปลี่ยนจะเป็นไปในทิศทางใด ส่งผล ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรเดช จันทรร และอุทัย เลาหวิเชียร ที่สรุปเรื่องการจัด โครงสร้างองค์การว่าจะกระทำโดย พิจารณาในเรื่อง ของคุณสมบัติและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ว่าควรจะเป็นอย่างไร และเท่าใด จึงจะทำให้ภารกิจขององค์การ หรือการนำนโยบายหรือแผนไปสู่การปฏิบัติสามารถบรรลุเป้าหมายได้

ด้านการบังคับบัญชา ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก จำนวน 70 คน ทั้งนี้เนื่องจากการบังคับบัญชา กรม ปก. ได้จัดทำกรอบแนวทางและหนังสือมอบอำนาจโดยระบุ ภารกิจที่จังหวัดจะได้รับมอบอำนาจจากกรม ในการดำเนินอย่างชัดเจน จึงทำให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทองศรี กำภู ณ อยุธยา ที่ได้

อธิบายหลักในการจัดโครงสร้างองค์การ ในเรื่องขอบเขตของการบังคับบัญชา ว่าจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาที่ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาหนึ่งคน ควรจะมีความเหมาะสม เพื่อให้มีการสั่งงานได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการมอบอำนาจให้ผู้บังคับบัญชาระดับรองลงมาเพื่อทำการตัดสินใจหรือปฏิบัติงาน ภายในขอบเขตงานเท่าที่สามารถทำได้ตามกฎหมาย หรือระเบียบภายใน

5.2.2 สมมติฐานการวิจัย

จากผลสรุปการทดสอบสมมติฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ตำแหน่งในหน่วยงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1) เพศ

การศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะงานหรือลักษณะภารกิจของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะที่จะต้องเผชิญเหตุทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์สาธารณภัย จึงทำให้เจ้าหน้าที่ทั้งชายและหญิง ต้องใส่ใจและทำความเข้าใจต่อระบบโครงสร้างของกรมในรูปแบบใหม่ เพื่อให้เป็นการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา มุอำหมัดกาเซ็ม ที่ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดวางระบบการควบคุมภายในของผู้บริหารในหน่วยรับตรวจ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัจจัยด้านเพศ มีผลให้ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารในหน่วยรับตรวจ จังหวัดสระแก้ว ต่อการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในการวางระบบการควบคุมภายในเป็นเรื่องที่รัฐบาลมีนโยบายให้ทุกส่วนราชการเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนดเวลา ทำให้ผู้บริหารให้ความสนใจ และศึกษาถึงขั้นตอนแนวทางการดำเนินการวางระบบการควบคุมภายใน

2) อายุ

การศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดฝึกอบรมหรือการจัดสัมมนาเชิงวิชาการเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมฯ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่ได้มีการจำกัดหรือระบุช่วงอายุของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าร่วมอบรมหรือสัมมนา แต่จะคำนึงถึงภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบในแต่ละด้านที่เจ้าหน้าที่คนนั้นๆ รับผิดชอบเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกนก พรประสิทธิ์กุล ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรื้อปรับระบบกระบวนการของพนักงานธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ พบว่า พนักงานธนาคารที่มีกลุ่มอายุแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรื้อปรับระบบ กระบวนการของพนักงานธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

3) ตำแหน่งในหน่วยงาน

การศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งในหน่วยงานที่ต่างกัน มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน แตกต่างกัน โดยเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งข้าราชการระดับ 1-5 มีความรู้ความ เข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งพนักงานราชการและลูกจ้างประจำ เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่ง ข้าราชการระดับ 6-7 มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งพนักงานราชการและ ลูกจ้างประจำ และเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไปมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับ เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งพนักงานราชการและลูกจ้างประจำ ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่ง ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม จะต้องทำหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติราชการใน ทุกๆเรื่อง ซึ่งหากการปฏิบัติหน้าที่เกิดข้อผิดพลาดหรือผลกระทบต่อประชาชนเจ้าหน้าที่ที่อยู่ใน ตำแหน่งข้าราชการจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเป็นอันดับแรก และอาจจะถูกสอบสวนทางวินัยในกรณี ละเลยหรือบกพร่องในหน้าที่ทางราชการได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประดิษฐ์ สิริคุปต์ ที่ได้ ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจของข้าราชการ สรส. ที่มีต่อการควบคุมภายในตามมาตรฐานที่ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด พบว่า ข้าราชการ สรส. ที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความรู้ความ เข้าใจแตกต่างกัน โดยมีแนวโน้มว่าผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด และเจ้าหน้าที่ สันับสนุนมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

4) ระดับการศึกษา

การศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือ ตอนบน แตกต่างกัน โดยเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับ เจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี เจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับปวช./ ปวส. มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องจาก การปฏิบัติงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หลังจากมีการปรับโครงสร้าง ระบบราชการ ในหลายประเด็น ยังไม่สามารถดำเนินการได้ทันที เนื่องจากจะต้องอาศัยอำนาจตาม กฎหมายหรือข้อระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งเมื่อมีกฎหมายหรือ

ข้อระเบียบใหม่ ก็จะต้องมีการตีความใหม่เพื่อให้การดำเนินงานถูกต้องตามหลักของระเบียบนั้นๆ อาทิเช่น เรื่องการส่งเอกสารหลักฐานขอใช้เงินอุดหนุนราชการในอำนาจของนายอำเภอยังคงสามารถส่งขอใช้ได้ ที่ทำการปกครองจังหวัด แต่สำหรับเงินในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด จะต้องส่งขอใช้ที่สำนักงาน ปก. จังหวัด เพื่อส่งต่อไปกรม ปก.ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปริญญา วิรัตติยา** ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแตกต่างกันซึ่ง กลุ่มข้าราชการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจมากกว่ากลุ่มข้าราชการที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี

5) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

การศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีการจัดประชุมและซักซ้อมความเข้าใจเพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และเน้นย้ำในประเด็นที่สำคัญ และประเด็นที่พบข้อผิดพลาดบ่อยครั้ง ดังนั้นจึงทำให้เจ้าหน้าที่ได้รับรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกรมจนถึงมีการปรับโครงสร้างระบบราชการ ทำให้เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบราชการและมองเห็นถึงความเหมือนความแตกต่าง ของขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จินดากร ศรีพระราม** ที่ได้ ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพ โรงพยาบาล กรณีศึกษาโรงพยาบาลราชวิถี พบว่า บุคลากรพยาบาลที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกัน จะมีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลต่างกัน โดยบุคลากรพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11- 15 ปี และ 16 ปี ขึ้นไป จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลมากกว่า บุคลากรพยาบาลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี เนื่องจากบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงาน 11- 15 ปี และ 16 ปี ขึ้นไป ส่วนใหญ่จะเป็นรองหัวหน้าหอผู้ป่วยและหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับกลางและสูงของหน่วยงาน ย่อมต้องศึกษาความรู้ใหม่ๆเพื่อที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบ (Fact Finding) จากผลการวิจัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง ด้านอัตรากำลัง และด้านการบังคับบัญชา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้ จึงได้ข้อเสนอแนะเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ทราบถึงหน้าที่ของสำนักงาน ปก. จังหวัด คือ การจัดทำแผน ปก. จังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่แต่ละจังหวัด จึงควรจะรักษาระดับความรู้ความเข้าใจดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ไว้ ที่ควรปรับปรุงและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่มากขึ้น คือ การเฝ้าระวัง รับแจ้งเหตุ รายงานและติดตามสถานการณ์ จะทำได้ทุกเวลา เมื่อมีภัยนั้น ๆ เกิดขึ้น ดังนั้นทางกรมฯ ควรจัดทำหนังสือ/เอกสารคู่มือเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการ โดยเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นถึงความเหมือนหรือความแตกต่าง ระหว่างก่อนและหลังการเปลี่ยน โครงสร้างระบบการบริหารราชการของกรม โดยเน้นในรายละเอียดในด้าน โครงสร้างการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบให้ชัดเจน และแจกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจกับให้เจ้าหน้าที่ให้มากยิ่งขึ้น เช่น การระบุ โครงสร้างและสายการบังคับบัญชาเกี่ยวกับการรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ภัยพิบัติ โดยเริ่มจากระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ มาจนถึงระดับจังหวัดและรายงานต่อไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หากเกิดสถานการณ์ภัยขั้นรุนแรง เป็นต้น

2) จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ทราบว่า สำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถร้องขอกำลังเจ้าหน้าที่สนับสนุนจากกรม ปก./ ศูนย์ ปก. เขตหรือจังหวัดข้างเคียง ได้ในกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ และคาดว่าจะเกินขีดความสามารถของจังหวัด จึงควรจะรักษาระดับความรู้ความเข้าใจดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ไว้ ส่วนเรื่องที่เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น คือ การแบ่งงานเป็นฝ่ายต่าง ๆ ภายในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ดังนั้นทางกรมฯ จึงควรจัดการฝึกอบรมหรือประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการของกรมในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่ม

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการปรับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในครั้งนี

3) จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ระดับจังหวัดในแต่ละภัย มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ และหากเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการควบคุม กำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด จึงควรจรรักษาระดับความรู้ความเข้าใจดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ไว้ ส่วนเรื่องที่เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น คือ การประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ) มีปลัดจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการพิจารณาการประชุม ดังนั้นกรมฯ ควรมีการจัดทำหนังสือเวียนเพื่อชักจูงแนวทางการดำเนินการประชุม และชี้แจงรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ยังไม่ชัดเจนให้กับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยถูกต้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป มีดังนี้

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบ จากการปรับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในพื้นที่อื่น เช่น ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เป็นต้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- 3) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ โครงสร้างระบบราชการของหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบว่ามีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับใด

บรรณานุกรม

1.ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. การรับรู้ทัศนคติต่อโครงการปฏิรูประบบราชการและระดับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติราชการของข้าราชการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546-2550). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2550.

_____. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546-2550). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546.

จุฑาทิพย์ เตชชาติวินิช. รายงานผลงานทางวิชาการเพื่อประเมินบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สำนักงบประมาณ, 2543.

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ. สงขลา : ภาควิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548.

ชวาล แพร่ตนกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

ชิตยา สุวรรณะชญ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2532.

ดิน ปรัชญพฤทธิ. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.

ทองศรี กำภู ณ อยุธยา. ทฤษฎีองค์การ : โครงสร้างและพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2528.

ธานินทร์ ศิลปะจารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : วี.อินเตอร์พริ้นท์, 2548.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรื่องอักษร, 2539.

ประภาพิชญ์ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

ปลัดกระทรวงมหาดไทย, สำนักงาน. 100 ปี มหาดไทย . กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาการพิมพ์ , 2535.

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. กรม ปก. รายงานประชาชน. กรุงเทพมหานคร : หจก. อรุณการพิมพ์, 2547.

..... คู่มือปฏิบัติงาน ประจำปี 2551. กรุงเทพมหานคร : หจก.อรุณการพิมพ์, 2551.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2524.

วรรณารต แสงมณี. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : ระเบียบทองการพิมพ์, 2544.

สมคิด บางโม. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์, 2538.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. ลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีชนบท. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.

สมาน รังสีโยกฤษฎ์. การจัดโครงสร้างส่วนราชการ. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2535.

อนันต์ ศรีโสภณ. การวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2540.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

กรกนก พรประสิทธิ์กุล. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรื้อปรับระบบกระบวนการของพนักงานธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

กอบชัย ทวีสุขเสถียร. “ความคิดเห็นของข้าราชการสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกรมป่าไม้ตามนโยบายปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

จินดากร ศรีพระราม. “ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล กรณีศึกษาโรงพยาบาลราชวิถี”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.

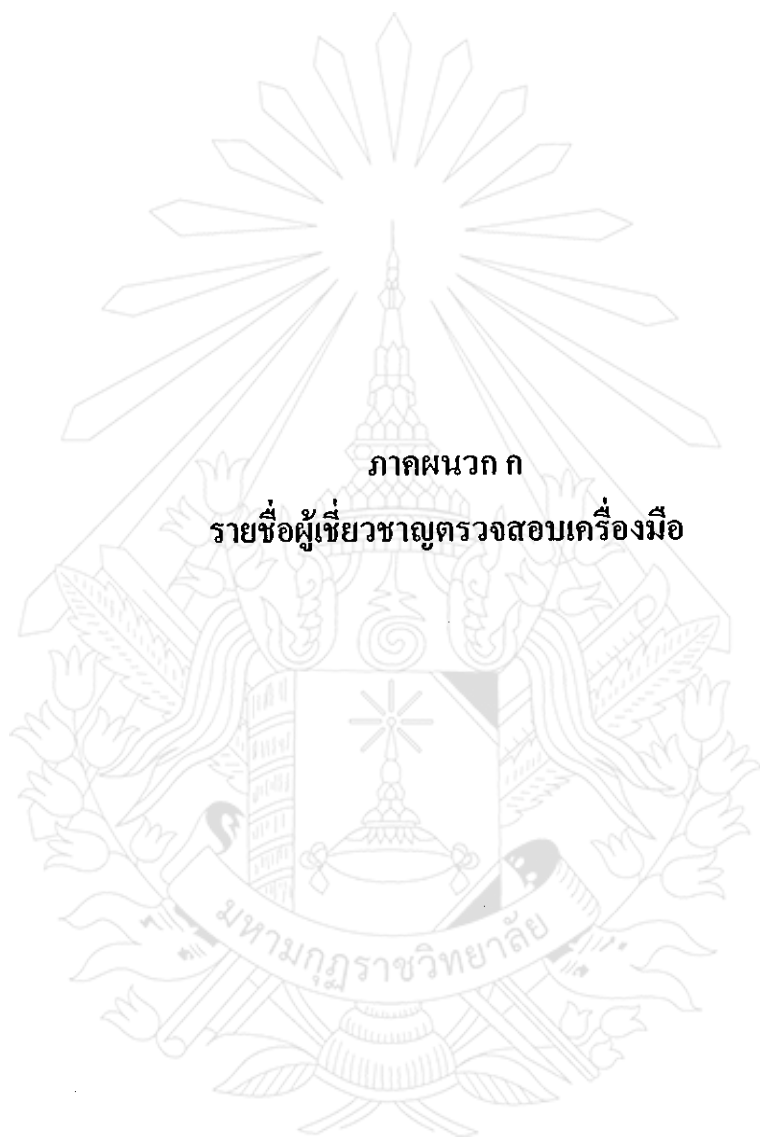
ประคิษฐ์ ศิริคุปต์. “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการ สรส. ที่มีต่อการควบคุมภายในตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.

- ปริญญา วิรัตติยา. “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- พูลศักดิ์ บุญเกิด. “ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาทของหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- วรรณนา มุขอำมหัดกาเข็ม. “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดวางระบบการควบคุมภายในของผู้บริหารในหน่วยรับตรวจ จังหวัดสระแก้ว”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- วรงค์ จันทรร และอุทัย เลหาวิเชียร. “การจัดโครงสร้างและรูปร่างขององค์การวิชาชีพในประเทศไทย กรณีศึกษาทนายความ”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.
- วัชรระ อุดคำลี. “ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญของนักศึกษาปริญญาโทต่อรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ของนักศึกษาปริญญาโท”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- สนธยา แก้วหาญ. “ความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.
- สุภาภรณ์ จันทร์พัฒนา. “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน”. รายงานค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- สุรเกียรติ รุฒิชูวาน. “ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระปลัดบุญธรรม บุญธรรมโม

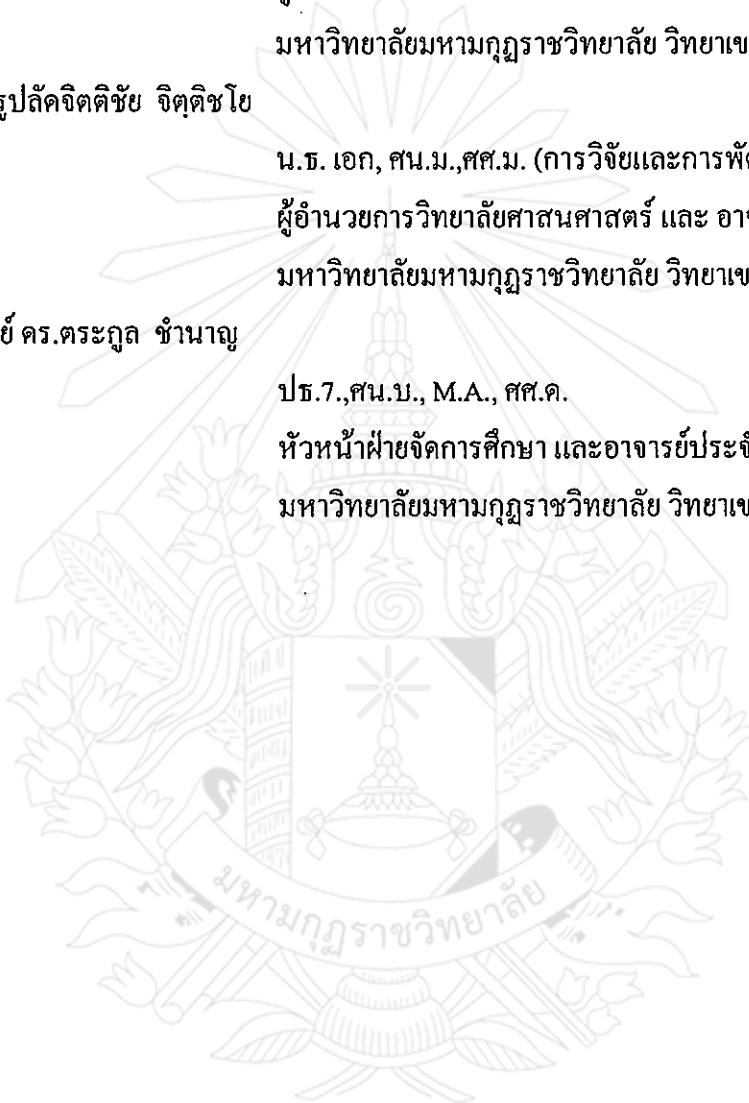
น.ธ.เอก,พร.บ(พุทธศาสตร์), กศ.ม.(การบริหารการศึกษา)
ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต และอาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2. พระครูปลัดจิตติชัย จิตติชโย

น.ธ. เอก, ศน.ม.,ศศ.ม. (การวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ และ อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

3. อาจารย์ ดร.ตระกูล ชำนาญ

ปธ.7.,ศน.บ., M.A., ศศ.ค.
หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา และอาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศษ 6013(1.9)/711

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๙๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๒๑-๔๗๕๒
www.lanna.mbu.ac.th

1 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่

ด้วย นางสาวอังคณา คิตการงาน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศนม.) โดยมี ดร.ภูมินทร์ สันติทฤษฎีกร และ รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขออนุมัติขอความเห็นชอบจากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวอังคณา คิตการงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออภัยมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัตน์ สุวเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศธ 6013(1.9)/716

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๙๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๒๑-๕๗๕๒
www.lanna.mbu.ac.th

1 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้วย นางสาวอังคณา คิตการงาน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.ภูมินทร์ สันติทฤษฎีกร และ รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวอังคณา คิตการงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรขอพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออนุโมทนา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสท้าววิรศักดิ์ สุรเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน

ด้วย นางสาวอังคณา คิดการงาน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศนบ.) โดยมี ครุภูมิพันธ์ สันติทฤษฎีกร และ รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขออนุมัติขอความเห็นชอบจากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวอังคณา คิดการงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพมขอพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสงฆ์วิภคิต์ สุรเมธิ)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศธ 6013(1.9)/713

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๕๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๒๗-๕๗๕๕
www.lanna.mbu.ac.th

1 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย

ด้วย นางสาวอังคณา คิตการงาน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศนบ.) โดยมี ดร.ภูมินทร์ สันติทฤษฎีกร และ รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวอังคณา คิตการงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออัญมโขนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิวิธศักดิ์ สุรเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศบ 6013(1.9)/714

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๙๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๔๑-๔๗๕๕
www.lanna.mbu.ac.th

1 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง

ด้วย นางสาวอังคณา คิดการงาน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศนบ.) โดยมี ศรภูมิพันธ์ สันติทฤษฎีกร และ รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานันตวิทย์วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวอังคณา คิดการงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ จัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงลริฎพรมณเพื่อพิจกรณ มหวิททยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานันตวิทย์วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิริศักดิ์ สุรเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษานันตวิทย์วิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศธ 6013(1.9)/715

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๔๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๑๑-๔๗๕๒
www.lanna.mbu.ac.th

1 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพะเยา

ด้วย นางสาวอังคณา คิดการงาน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ศรภูมิินทร์ สันติทฤษฎีกร และ รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอขอมอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวอังคณา คิดการงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรขอพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออุมโหมทนา มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

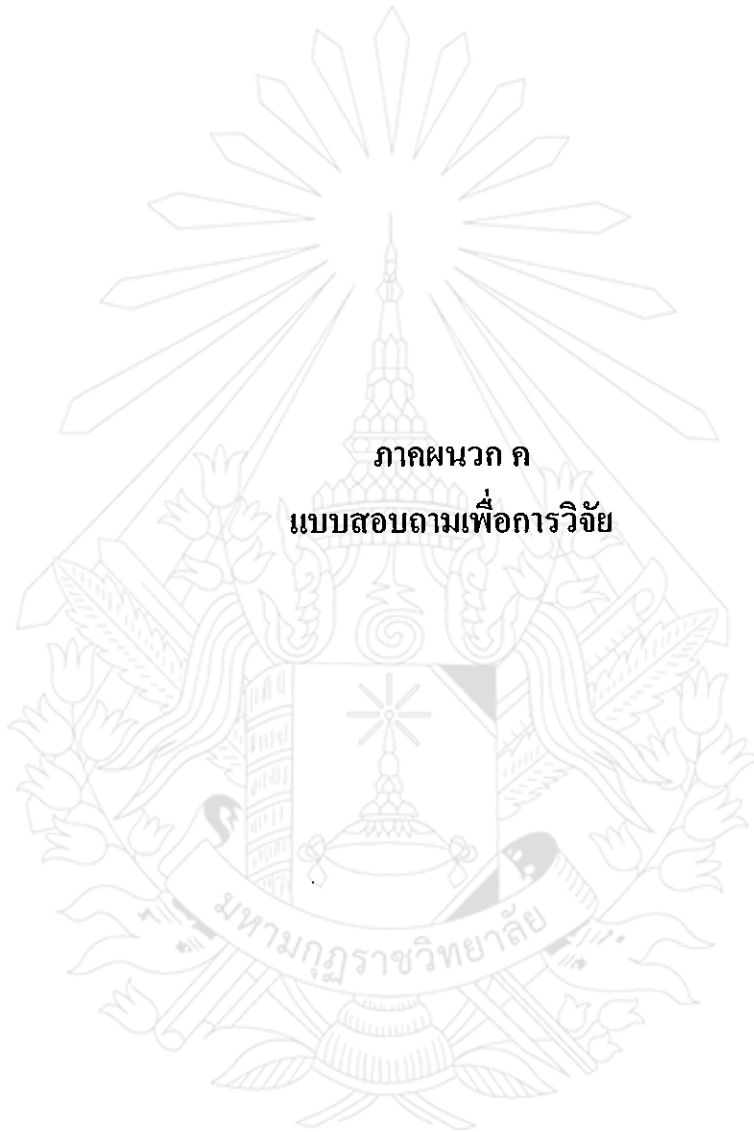
(พระเทพาวิรศักดิ์ สุรเมธี)

เลขาธิการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเพื่อทำรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ (สารนิพนธ์) หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการและจะไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด

มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ และเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากท่าน จะถือเป็นความลับและจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามมี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปก.) (จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปก.)

นางสาวอังคณา ทิศการงาน

ผู้วิจัย

- ตอนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ท่านเลือกและตรงกับ
ข้อมูลส่วนตัวของท่าน
1. เพศ () ชาย
 () หญิง
2. อายุ () 25 ปี ลงมา
 () 26 – 35 ปี
 () 36 – 45 ปี
 () 46 ปี ขึ้นไป
3. ตำแหน่งในหน่วยงาน () ข้าราชการระดับ 1 – 5
 () ข้าราชการระดับ 6 - 7
 () ข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป
 () พนักงานราชการ
 () ลูกจ้างประจำ
4. ระดับการศึกษา () ประถมศึกษา
 () มัธยมศึกษา
 () ปวช./ปวส.
 () ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี
5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน () น้อยกว่า 1 ปี
 () 1 – 3 ปี
 () มากกว่า 3 ปี

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) (จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่า ที่ตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกของท่านตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

รายการ	ระดับ	
	ใช่	ไม่ใช่
ด้านโครงสร้าง		
1.การกำหนดนโยบาย / แผนงาน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดสามารถกำหนดและดำเนินการได้เองตามความเหมาะสมของลักษณะพื้นที่และลักษณะความเสี่ยงของภัย โดยให้สอดคล้องกับแผน ปภ.แห่งชาติ		
2.การพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ อยู่ในดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด		
3.การขออนุมัติเงินอุดหนุนราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงาน ปภ. จังหวัด สามารถเป็นหน่วยขออนุมัติเบิกจ่ายได้เอง		
4. จังหวัดและสำนักงาน ปภ. จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการการบริหารจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วในพื้นที่		
5. สำนักงาน ปภ. จังหวัด มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายอำนวยการและบริหารทั่วไป ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ และฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย		
6. ได้มีการจัดตั้งกลุ่มงานยุทธศาสตร์และการจัดการ เพิ่มขึ้นในโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงาน ปภ. จังหวัด		
7. ในการจัดส่งเอกสารหลักฐานขอใช้เงินอุดหนุนราชการที่หน่วยดำเนินการได้ใช้จ่ายไปแล้วนั้น หน่วยดำเนินการต้องรวบรวมเอกสารส่งให้ที่ทำการปกครองจังหวัด เพื่อส่งต่อให้สำนักงาน ปภ. จังหวัด และ กรม ปภ. ต่อไป		
8. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย สำนักงาน ปภ. จังหวัด จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จทันที ภายในระยะเวลา 3 เดือน		
9. สำนักงาน ปภ. จังหวัด สามารถนำเสนอแผนงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านงบประมาณยุทธศาสตร์ของจังหวัดได้		

รายการ	ระดับ	
	ใช่	ไม่ใช่
10. มีการจัดตั้งสำนักงาน ปก. จังหวัดทั้งหมด 76 แห่งทั่วประเทศ		
11. สำนักงาน ปก. จังหวัด มีหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด		
12. สำนักงาน ปก. จังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน ปก. จังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยในพื้นที่แต่ละจังหวัด		
13. สำนักงาน ปก. จังหวัด มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลการบรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในจังหวัด		
14. สำนักงาน ปก. จังหวัด ถือเป็นตัวแทนของ กรม ปก. และศูนย์ ปก. เขต ในการปฏิบัติการกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		
15. การเฝ้าระวัง รับแจ้งเหตุ รายงานและติดตามสถานการณ์จะทำเมื่อถึงฤดูกาลของสาธารณภัยเท่านั้น		
ด้านอัตรากำลัง		
16. มีการขยายกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ปก. จังหวัด โดยการเกลี่ยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มาจากศูนย์ ปก. เขต และส่วนกลาง		
17. สำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถร้องขอกำลังเจ้าหน้าที่สนับสนุนจากกรม ปก./ ศูนย์ ปก. เขตหรือจังหวัดข้างเคียง ได้ในกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ และคาดว่า จะเกินขีดความสามารถของจังหวัด		
18. ศูนย์ ปก. เขต จะต้องถูกยุบเพื่อโยกย้ายกำลังเจ้าหน้าที่ ไปปฏิบัติราชการในสำนักงาน ปก. จังหวัด		
19. มีการยุบเลิกตำแหน่งบางตำแหน่ง เพื่อปรับปรุงไปเป็นตำแหน่งหัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด (8 บก.)		
20. มีการจัดสรรบุคลากร ให้ไปปฏิบัติงานในระดับอำเภอเพื่อรองรับและเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนอย่างทันทั่วถึง		
21. การแต่งตั้งคณะกรรมการในแผน ปก. จังหวัด จะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ 1 คน และมีรองผู้ว่าราชการที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ 1 คน เท่านั้น		
22. ในการจัดกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปก. จังหวัดจะคำนึงถึงโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละจังหวัด เช่น สภาพภูมิประเทศ ขนาดของพื้นที่ และจำนวนประชากร เป็นต้น		

รายการ	ระดับ	
	ใช่	ไม่ใช่
23. หากเกิดสถานการณ์ภัยรุนแรง สำนักงาน ปก. จังหวัดไม่สามารถประสานงานกับหน่วยทหารในพื้นที่ให้เข้ามาดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้ เว้นแต่หน่วยทหารจะขอเข้ามาดำเนินการเอง		
24. เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถร่วมเป็นผู้แทน/คณะทำงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัดและอำเภอได้		
25. การแบ่งงานเป็นฝ่ายต่าง ๆ ภายในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม		
26. ในการพิจารณาอัตราค่าจ้างคน จะมีปัจจัยด้านความถี่ของการเกิดสาธารณภัยในพื้นที่มาประกอบการพิจารณา เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่แท้จริง		
ด้านการบังคับบัญชา		
27. อธิบดีกรม ปก. สามารถมอบอำนาจการบังคับบัญชา การอนุมัติ อนุญาต และการสั่งการ ให้แก่หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด ได้ทั้งหมด เนื่องจาก สำนักงาน ปก. จังหวัดเป็นหน่วยงานภายในของกรม ปก. ที่ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่		
28. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด ถือเป็นหัวหน้าส่วนราชการในระดับจังหวัดที่มีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ในการปฏิบัติราชการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแทนผู้ว่าราชการจังหวัด		
29. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถลงนามในประกาศภัยพิบัติได้ในกรณีที่เป็นภัยพิบัติขนาดเล็ก		
30. การพิจารณาผลงาน หรือการเลื่อนขั้นของเจ้าหน้าที่ จะอยู่ในอำนาจตัดสินใจและการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้บังคับบัญชาโดยตรง		
31. สำนักงาน ปก. จังหวัด เป็นหน่วยธุรการในการจัดทำประกาศภัยพิบัติของจังหวัด		
32. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด มีอำนาจในการบังคับให้ประชาชนอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยได้ ตาม พรบ. ปก. พ.ศ. 2550		
33. การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ระดับจังหวัดในแต่ละภัย มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ		

รายการ	ระดับ	
	ใช่	ไม่ใช่
34. หากเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติขั้นรุนแรง ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมีคำสั่งให้ปรับบทบาทหน้าที่ของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ได้ตามความเหมาะสมและระดับความรุนแรงของสถานการณ์		
35. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถลงนามเพื่อประกาศใช้แผน ปก. ระดับจังหวัดได้		
36. เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติขึ้นในท้องที่ใดก็ตาม หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด จะต้องเป็นผู้บัญชาการ ณ จุดเกิดเหตุทุกครั้ง		
37. เมื่อคาดว่าจะเกิดหรือเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถประกาศภัยพิบัติฉุกเฉินได้		
38. กรณีเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในท้องที่ หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัด สามารถมีคำสั่งให้อำเภอ/ท้องถื่นนั้นๆ จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ระดับอำเภอ/ท้องถื่น ได้ทันที		
39. ผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถอนุมัติขยายวงเงินทศรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดได้ ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติรุนแรง		
40. หากเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการควบคุม กำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด		
41. ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถออกประกาศแจ้งเตือนให้อำเภอ/ท้องถื่น เผื่อระวัง ติดตามสถานการณ์ภัยที่อาจจะเกิดขึ้น		
42. การดำเนินการกิจของสำนักงาน ปก. จังหวัด ทั้งหมดอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ศูนย์ ปก. เขต		
43. การประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ) มีปลัดจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการพิจารณาการประชุม		
44. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัดมีฐานะเป็นเลขานุการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนระดับจังหวัด		
45. หัวหน้าสำนักงาน ปก. จังหวัดสามารถลงนามอนุมัติ การฝึกอบรม อปพร. ที่จัดขึ้นภายในจังหวัดได้		

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมเกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) (จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค) อย่างไร

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข

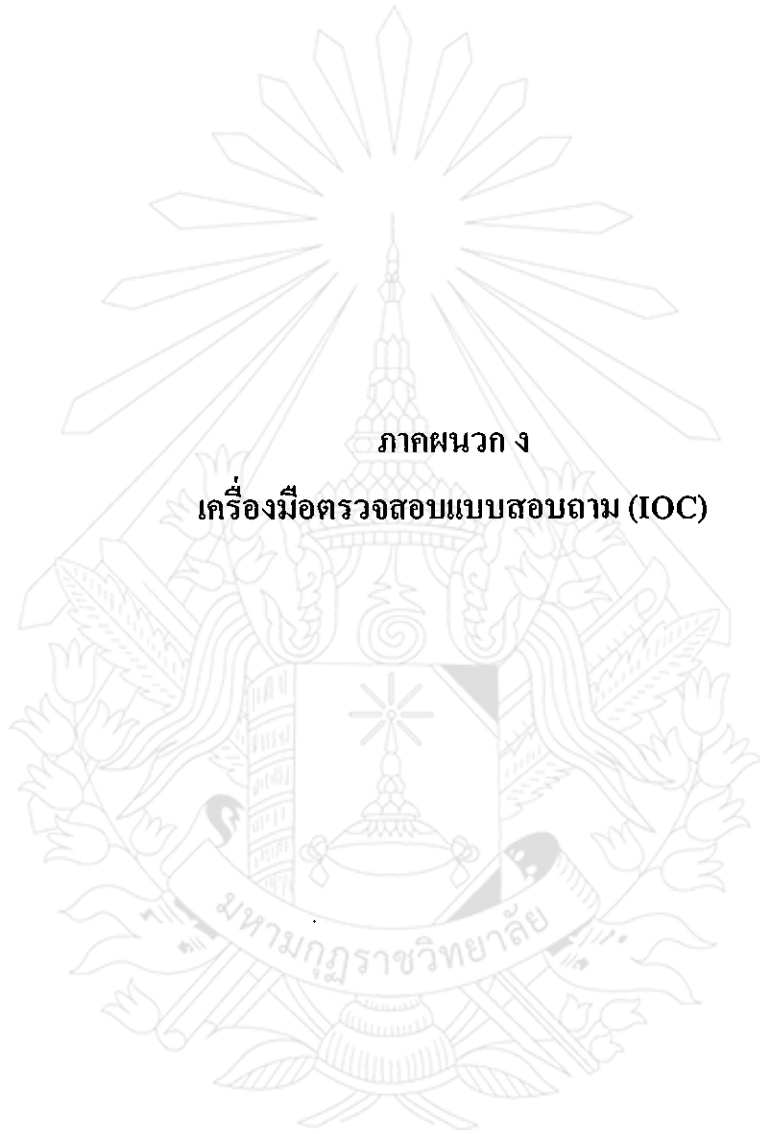
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

เครื่องมือตรวจสอบแบบสอบถาม (IOC)

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง (วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์) ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างระบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

รหัส 5012204068 ชื่อนักศึกษา นางสาวอังคณา กิจการงาน รุ่นที่ 5/2550 สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แบบสอบถาม ตอนที่2.....

แบบสอบถาม ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้คะแนน (IOC)			ผลรวมคะแนน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	1	
2	1	1	1	1	
3	1	1	1	1	
4	1	1	1	1	
5	1	1	1	1	
6	1	1	1	1	
7	1	1	1	1	
8	1	1	1	1	
9	1	1	1	1	
10	1	1	1	1	

แบบสอบถาม ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามให้คะแนน (IOC)			ผลรวมคะแนน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
11	1	1	1	1	
12	1	1	1	1	
13	1	1	1	1	
14	1	1	1	1	
15	1	1	1	1	
16	1	1	1	1	
17	1	1	1	1	
18	1	1	1	1	
19	1	1	1	1	
20	1	1	1	1	
21	1	1	1	1	
22	1	1	1	1	
23	1	1	1	1	
24	1	1	1	1	
25	1	1	1	1	
26	1	1	1	1	
27	1	1	1	1	
28	1	1	1	1	
29	1	1	1	1	
30	1	1	1	1	
31	1	1	1	1	
32	1	1	1	1	
33	1	1	1	1	
34	1	1	1	1	
35	1	1	1	1	
36	1	1	1	1	

แบบสอบถาม ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้คะแนน (IOC)			ผลรวมคะแนน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
37	1	1	1	1	
38	1	1	1	1	
39	1	1	1	1	
40	1	1	1	1	
41	1	1	1	1	
42	1	1	1	1	
43	1	1	1	1	
44	1	1	1	1	
45	1	1	1	1	
46					
47					
48					
49					
50					

แบบสอบถาม ตอนที่

แบบสอบถาม ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้คะแนน (IOC)			ผลรวมคะแนน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล : นางสาวอังคณา คิดการงาน
 วัน เดือน ปีเกิด : 18 พฤษภาคม 2525
 ที่อยู่ปัจจุบัน : 2 หมู่ที่ 3 ตำบลตลาดขวัญ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ 50300

การศึกษา

พ.ศ. 2540 : มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน
 พ.ศ. 2543 : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย
 พ.ศ. 2547 : ปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หน้าที่การงาน

พ.ศ. 2548 : ฝ่ายอำนวยการและบริหารทั่วไป สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 จังหวัดเชียงใหม่
 พ.ศ. 2551 : ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
 เชียงใหม่

